درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌وك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցo փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱԶ ՈՒ ԶԱԽ

ԱՌԱՍԳԻՆ ԱՐԴԻՒՆԵՐը

Ներքին գաւառներու մէջ չերամաբուծութեան տարածման ծրագիրը՝ որուն իրականացումը Նպաստից Ցանձնաժողովին վիճակուած է, գործադրութեան ճամբու մը մէջ մտնել կը սկսի։ Մենք բազմիցս, նոյն իսկ առանձին խմբագրականներով դովեցինք Պատրիարքարանի այդ ձեռնարկը, որ տնտեսապէս կրնայ այնչափ օգտակար արդիւնք մը առաջ բերել, եւ ապրուստի անզուգական միջոց մը հայթայթել աղքատիկ բնակչութեանց։

Փորձը ցոյց տուած էր արդէն թէ չերամաբուծութեան տարածումէն ակնկալուած այդ օգուտը օդային բան մը չէր։ Պոլսոյ մօտակայ գաւառային վիճակներ, այսօր մեծ մասամբ այդ գործով կը զբաղին եւ շատ ալ երջանիկ են ձեռք բերուած արդիւնքէն։ Քաղաքներ ու գիւղեր կան՝ որոնց մէջ չերամաբուծութիւնը տեսակ մը նախախնամութիւն դարձած է ժողովուրդին ստուարագոյն մասին համար։ Ամբողջ ընտանիքներ կտրած, քանդած են իրենց պղտատու ծառերով լեցուն պարտէզները եւ զանոնք թթատոներու վերածելով ինքզինքին տուած են չերամաբուծութեան։

Արդէն այդ գործը ա՛յն ատիճան բարդ պահանջներ ունի որ ընտանիքի մը բոլոր անդամները՝ ամէնէն մեծերէն մինչեւ ամէնէն պզտիկները, կին, երիկամարդ ու տղայ կրնան իրենց կարողութեան եւ ընդունակութեան չափով զբաղում գտնել։ Ցեւոյ հաճոյալի ալ գործ մը է, քանի որ այդպէս ամբողջ ընտանիքը կը խմբէ քովէ քով, անձնատուր նահապետական աշխատութեան մը, որ մանաւանդ պիտի ապրեցնէ զիրենք, յաճախ նոյն իսկ չատ նպաստաւոր պայմաններու մէջ։

Կարօտ բնակչութեանց մէջ այս ատիճան բարերար աշխատութեան մը սերը տարածել, աշխատիլ որ իրագործուի այդ մասին պատրաստուած ծրագիրը, մէկ խօսքով չերամաբուծութեան օգուտը ընդհանրացնել, ապահովաբար չատ գեղեցիկ գործ մըն է, եւ միշտ գովեստի ու երախտագիտութեան առարկայ պիտի դառնան անոնք որոնք այդ գործին նախաձեռնարկները եղան եւ յետոյ անոր իրականացման աշխատեցան։ Պատրիարքարանը ընդհանրապէս, եւ Նպաստից Ցանձնաժողովը մասնաւորապէս՝ այսօր այդ գովեստին ու երախտահիտութեան առարկաներն են առանց այլ եւ այլի։

* * *

Գաղափարը, ինչպէս յայտնի է, բաւական ժամանակ առաջ յղացուեցաւ, եւ անկէ ի վեր գործադրութեանը կ'աշխատուէր, հոգ չէ թէ քիչ մը յամրաբար։ Այսօր ուր այդ օգտակար գործին առաջին արդիւնքները սկսած են երեւան գալ, ալ տեղի չի մնար կարծեմ այդ դանդաղութեան նկատմամբ գանգատ յայտնելու, ինչպէս մինչեւ հիմա եղաւ քանիցս։ Չէ՞ մի որ «լաւ է անագան քան երբեք»։

Մենաց որ անկարելի էր արդէն մէկ օրէն միւսը գլուխ հանել այդ ատիճան տարածուն ու բազմապահանջ գործ մը։ Այն տեղերը՝ որոնց մէջ չերամաբուծութիւնը պիտի տարածուէր, նախ թթատոներ պէտք էր հաստատել եւ յետոյ խորհիլ չերամաբուծութեան վրայ, որ չի կրնար իրականանալ առանց թթենիի։ Ասոր համար պէտք եղաւ գրել այն տեսակ տեղեր,—ինչպէս Նիկոմիդիա, Պրուսա, եւայլն,— որոնք կրնային թթենիի հունտ հայթայթել ներքին գաւառներու համար։ Ցեւոյ մէկ կողմէ այդ հունտերը փոխադրելու, ուռճացնելու, թթատոներ առաջ բերելու հոգերը կային՝ որոնք ժամանակ պիտի պահանջէին անշուշտ։ Նոյն իսկ Պատրիարքարանը Հանր. Պարտքի Վարչութեան դիմումներ ըրաւ հարկեղած չերամի հունտը ձեռք բերելու համար, եւ գործը քայլ առ քայլ առաջ դնաց Կայս. Կառավարութեան գնահատելի աջակցութեան շնորհիւ։

Նպաստաւոր գլխաւոր պարագաներէն մէկն ալ սա էր որ հողի մասին դժուարութիւններ չպիտի ծագէին, քանի որ Նպաստից Ցանձնաժողովին կարգադրութեամբ, գաւառային վանքերու սեփական հողերուն մէկ մասն էր որ թթատանի պիտի վերածուէր։ Այդպէսով, մէկ կողմէ չերամաբուծութեան տարածման գործը պիտի դիւրանար, եւ միւս կողմէ ալ երկար ատենէ ի վեր անմշակ թողուած այդ հողերը օգտակար գործածութեամբ մը պիտի չանագործուէին, նոյն ատեն ալ համեստ թէեւ՝ բայց անկորուստ ու տեւական հասոյթ մը ապահովելով յիշեալ վանքերուն։

* * *

Այսօր, ինչպէս ըսի արդէն, Նպաստից Ցանձնաժողովին այդ բարերար աշխատութեան առաջին արդիւնքները սկսած են յայտնուիլ, եւ բաւական ալ գոհացուցիչ կերպով մը։ Պատրիարքարան հասած տեղեկագիրներու նայելով, մինչեւ այսօր մի միայն Երզնկայի վանքերուն պատկանող հողերու վրայ 10,000 թթենիներ տնկուեր են, ինչ որ արհամարհելի բան մը չէ անշուշտ։ Դարձեալ, Շապին Գարահիսարի Առաջնորդ Սաատէթեան Սմբատ Ծ. վարդապետի մէկ տեղեկագրին նայելով, Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանին կողմէ ղրկուած 2000 թթենիի տունկերը եւ մէկուկէս օխա թթենիի հունտը բաժնուեր են Վիճակին այլ եւ այլ կողմերը ու մասնաւորաբար Ս. Նշան վանքին հողերուն մէջ։ Սմբատ Ծ. Վ. կ'աւելցնէ նաեւ թէ մշակութեան գործը յանձնած է վկայեալ–չերամաբոյծ Տ. Վաղինակ վարդապետի հսկողութեան։ Երկու առաջնորդական Վիճակներէն ալ լոյս կը յայտնեն թէ չերամաբուծութիւնը մեծ տարածում պիտի գտնէ քիչ ժամանակուան մէջ։ Ատոնցմէ մասնաւորաբար ուշադրութիւն պէտք է է ընծայել Երզնկայի Վիճակին՝ որ տասնամեկ վանք ունի իր թթաւսուրեանն սահմաններուն մէջ, մինչդեռ Շապին–Գարահիսար՝ երեք վանք միայն։

Անշուշտ Նպաստից Ցանձնաժողովոյ ձեռնարկին առաջին արդիւնքները այս երկուքը չեն, վաղը միւս օր ուրիշ տեղեկագիրներ ալ պիտի ծանուցանեն թէ տարբեր առաջնորդական Վիճակներու մէջ ալ չերամաբուծութեան տարածման գործը առալ կը տարուի միեւնոյն խղճմտութեամբ։ Գործին սկսուած է անգամ մը, եւ այդ իսկ բաւական է ինքնին, որովհետեւ, այս տեսակ գործերու մէջ մանաւանդ, դժուարութիւնը միշտ սկզբնաւորութեան մէջն է միայն։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐՇԻԵԼԷԻ ԿՐՕՆՆԵՐը

ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(ՏԱՄՄԱ)

141. Զղջումն եւ ապաշխարութիւն եւս չե՞ն նպաստեր մեր կատարեալգործութեան եւ փրկութեան։

—Այո՛. բայց զղջումը առանձին չկըրնար։ Կարելի չէ որ յաւիտենական արդարութիւնը գնուի. կարելի չէ որ բռնութեամբ եւ աղաչանքով բան մը կորզուի անոր ձեռքէն։ Զղջումը արժէք չունի. միայն թէ մեր յանցանքին դգալի գիտութիւնը կ'ենթադրէ ան. վասն զի մեր ոյժերու սահմանին մէջ մեզ կը յորդորէ նորոգելու չարութիւնը կամ վիշը, զորս պատճառած ենք ուրիշներուն եւ ետքը արժանիքներ ստանալու։ Անդործ զղջումը, ապաշաւումը, որ ողբալու մէջ պիտի կայանար, անօգուտ են։

Բոլոր արտաքին ապաշխարութիւնն ալ մանդաղարդ ուսերու չոզչոզումը, բաց գոյն չրջազգեստներու ցուցադրութիւնը՝ լոյսի ու բերկրանքի չրջանակին մէջ։

Մուտքի սրահին մէջ նստած, իր մօր քով, ժընըվիէվ եկող հիւրերուն մեծարանքները, բարեւները ու գգուիչ խօսքերը կ'ընդունէր քաղցր ու համեստ ժըպիտով մը։ Այդ արարողական ձեւերուն մէջ, մտաւանջ արտայայտութիւն մը կը մթագնէր իր փափուկ եւ դիւթիչ դէմքը։ Այդ իրիկուն, ամենուն նախանձը կը շարժէր։ Վէրնիէ–Մարէօյլ առեւտրական հզօր տան միակ զաւկին հետ կ'ամուսնանար։ Սակայն տխուր էր մանկամարդ աղջիկը։ Գիտէր թէ Բրիսթիան հօրը տունը գացած չէր ցերեկին։ Վէրնիէ, բոլորովին այլայլած, զուարթ երեւոյթի մը տակ կը պարտկէր իր մտահոգութիւնները։ Ընտանիքի անդամներէն իւրաքանչիւրը կը ջանար ժպտիլ։ Ամենքն ալ կը վախնային վերահաս դժբախտութեան հարուածէ մը։ Սակայն դժկամակ մայրերու խումբը իր հեգնական կարծիքները կը փոխանակէր ժընըվիէվի ամուսնութեան նըկատմամբ։

—Անշուշտ այդ փոքրիկ Հարնուան գեղեցիկ անուրջ մը չինած է... բայց ի՞նչ վանդներու կ'ենթարկէ ինքզինքը։ Հօրը դրամական նեղ վիճակը պատճառ եղած է որ անիկա յօժարի կինը դառնալու այդ խենդ կատաղի Բրիսթիանին։

—Դիտէք թէ կանոնաւոր կեանք վարող մարդու մը տեղ դնել կ'ուզէ ինքզինքը։

—Ա՜հ ո՞վ կրնայ երաշխաւոր ըլլալ Բրիսթիանի ապագային նկատմամբ։ Շատ գէշ մարդոց հետ կը տեսնուի։ Ի՞նչ կ'ուզէք որ ըլլայ Վէրնիէմուսներու, Բլամրոնսներու պէս մարդոցմէ կազմուած միջավայրի մէջ ապրող խեղճ երիտասարդ մը։ Նորէն նոյն ճամբուն մէջ պիտի ձգեն զանոնք։

—Այո՛, բայց հայր Վէրնիէ այնքա՜ն հարուստ է։

—Բառասուն միլիոնի հարստութիւն ունի։ Միայն Ռուաեալ–Բարթ ժանը մէկուկէս միլիոն մէկ միլիոն վեց հարիւր հազար ֆրանք զուտ շահ կը ձգէ ամէն տարի...

—Ատիկա արգելք մը չէ որ աղտոտ գործեր ըրած չըլլայ իր կեանքի սկզբնաւորութեան մէջ։ Ըմպելիի խարդախութեան համար պատժական տեսանին հետ գործ ունեցած է ժամանակին։ Սիւլֆիթրաթներու եւ ասիտ ասէթիքներու միջոցաւ կը չնչէր չեմ գիտեր ի՞նչ անգահ խառնուրդ մը։ Եթէ ոստիկանութեան պաշտօնատան մէջ պրպտէք, անպատուաբեր թղթածրարներ պիտի գտնէք անոր մասին...

—Եթէ մարդ ուզէ յոյնութիւնը յանձն առնել, ամէն մեծ հարստութեանց ծագման մէջ պիտի գտնէ աղտոտ գործեր... Այլապէս անկարելի պիտի ըլլար հարստութիւն դիզել։ Առանց անարժան բաներ ընելու՝ մարդ հարուստ չըլլար...

—Ինչ որ ալ ըլլայ, Բրիսթիան ինքզինքը կ'ոչնչացնէ։ Ամէն ինչ ի՞նչ ունի։ Ամենքն ալ կը գիտնան թէ քանանայ ունենալէ առաջ, ասոնց կեանքը անդրջրհեղեղեան տիպար մը եղեր, այնպէս որ կնունքի, մեռելաթաղի, Ս. Զատկի, պանք ու ազօթքի մասին բան չէին գիտեր. գալով վէճ ու կռիւ, բաղմակնութիւն եւ սոյն օրինակ ծաղրելի ու այպանելի արարքներ, իրենց համար ամենասովորական բաներ մը դարձած էին. իրաւ որ տակաւին տոհմային սովորութիւններ կը պահէին աւանդաբար, բայց հետզհետէ անոնք ալ կորսնցնելու վրայ էին։

Այս փոքրիկ գաւառակին մէջ կը գտնուին Հայեր, որոնք միայն ու միա՛յն քահանայ մը ունին առանց եկեղեցիի ու դպրոցի. անշուշտ շատ անմխիթարական կը գտնէք այս վիճակը. կարելի չէ՞ որ Ազգ. Պատրիարքարանը բարեհաճէր իր լուրջ ուշադրութիւնը նուիրել ասոնց մտաւորական եւ հոգեկան անկեալ վիճակին եւ օր առաջ ազատէր զիրենք խոր տգիտութեան մը ժանիքներէն։ Կ'ըսուի թէ բարեխնամ Կառավարութեան հաճութիւնը ստանալէ յետոյ, մտադրած են ձեռնարկել նոր եկեղեցիի հիմնարկութեան ծէզիրէի մէջ, բայց ես կը խորհիմ թէ եկեղեցիի համար տիրացու կամ փոխասաց չպէ՞տք է. ո՞վ պիտի լրացնէ այդ պաշտօնը, ոչ ապաքէ՞ն դպրոց մը որ եկեղեցիին հարազատ ու անբաժան քոյրն է։ Մանչերու դպրոց մըն ալ հոն հաստատել, կարծեմ, դժուար չպիտի ըլլար, քանի որ Պատրիարքարանի գլխաւոր ազդեցութիւնը վայելելէն յետոյ, ինքը, ժրաջան ժողովուրդը, ըստ կարողութեան, իր լուման ալ չպիտի խնայէր իր մատաղատի զաւկին բարոյական դաստիարակութեան համար եւ փոխանակ խեղճ զաւակը յանձնելու օտարախօս ասորի եւ քաղդէացի դպրոցի խաղիաներուն, աւելի մեծ բարերաղդութիւն մը չպէ՞տ ըլլար տեսնել իր զաւակը տոհմային առողջ ու հարազատ կրթութեամբ սնած։ Տ. Ցակոբ քահանան սովոր է տարին մէկ քանի անգամ շրջագայութեան երթալ վերոյիշեալ Հայերուն. տեսնելու բան է թէ այն ատեն անոնք ի՜նչ անկեղծ համակրանքով ու պատկառանքով կը վերաբերուին դէպի իրենց հոգեւոր հովիւը եւ ամէն անգամ չեն մոռնար կրկնելու իրենց սա միօրինակ հարցումը. «Տէրտէ՛ր, խնդրենք մեզ աս, մըր ժամանուն ու վարժարանը ե՞րբ պտի շնէք»։

Տիարպէքիր — ԹՕՐՈ

ԴԵՐԱՍԱՆԻՆ ԳԻՆՈՎՈՒԹԻՒՆը

(ՆՈՐ Ա. Վ. Է Պ)

Ա.

Գիշեր մը ժամը 11ին, Բարիզի Օբէրա–Գոմիք թատրոնին առջեւէն կ'անցնէի։ Ցեղակարծ փայլաք մը զդացի այդ թատրոնն երթալ ու այցելել Սավինեաք անուն նշանաւոր դերասանին զոր բոլոր Բարիզցիները կը ծափահարէին ամէն գիշեր։

Բարիզցիները միահամուռ կը հաստատէին թէ «Բօլ է Վիրժինի»ի ներկայացումին մէջ, այս արուեստագէտը ճշմարտապէս շատ հոգեյոյզ, շատ սրտաբուխ կերպով կը կատարէր Բօլի դերը։ Բարեկամս նոյն դիշերն ալ կը կատարէր այս դերը։

Թատերաբեմին յետեւողմեան նրբանցքներուն մէջ թարթափելէ յետոյ, հուսկ ուրեմն ինծի ցոյց տուին Պ. Սավինեաքին դերասանական օթեակը։ Այդ խուցին դուռը բաղխեցի։ Ձայն մը, որ գիտէի թէ Սավինեաքինն էր, ըսաւ.

—Մտէ՛ք։

Դուռը հրեցի ու ներս մտայ։

Սավինեաք, վախնալով թէ մի՛ գուցէ օդահոսանքի մը ազդեցութեան ներքեւ հիւանդանայ, ձերմակ ասուեակէ ցցաղգեստի մը մէջ փաթթուած, նստած էր սեղանի մը հանդէպ, որուն վրայ կային գաւաթ մը, երկու պարապ ու մէկ ալ մինչեւ կէսը գինիով լեցուն չիշեր։

Ուշադրութիւնս գրաւեց բարեկամիս կերպերուն մէջ տեսնուած տարօրինակութիւնը, ա՛յն պահուն՝ ուր վերջին արարուածը տեղի պիտի ունենար։ Գրեթէ կատարելապէս արբած կ'երեւէր այս մարդը, որ սակայն քիչ մը յետոյ թատերաբեմ պիտի ելլէր։ Որպիսութիւնը հարցնելու նման ձեւակերպութիւններու կատարումէն ու աւարտումէն յետոյ, Սավինեաք ծիծաղելով ըսաւ ինծի.

—Ուշադրա՛ւ տեսաք վիճակս, այնպէս չէ՞։ Ստուգիւ, ես հիմա արբած եմ, բայց այս մասին մի մեղադրէք զիս. մինչեւ որ կատարելապէս չարբենամ, «Բօլ է Վիրժինի»ի վերջին արարուածին ատեն չեմ կրնար թատերաբեմ ելլել։ Ա՜հ, դերասաններուն պատաստութեան դանդակը կը հնչուի։ Ինծի սպասելով, քանի մը գլանիկ ծխեցէք հոս։ Վերջին արարուածին մէջ դերս կատարելու համար, թատերաբեմ պիտի ելլեմ հիմա։ Վեր դարձիս, ձեզ կը պատմեմ Սավինեաքին գինովութեան պատճառը։

Բ

Ժամ մը յետոյ, վարագոյրը իջած էր։ Ներկաներուն կողմէ տեղի ունեցած կրկնակի խնդրանքները մէկ երկու անդամ թատերաբեմին վրայ երեւցուցին Սավինեաքը, որ՝ իր չնորհակալութիւնը ամէնուն յայտնելէ յետոյ՝ սենեակը վերադարձաւ։ Հանեց թատերական զգեստները, ու իր արդուզարդն ըրած միջոցին՝ սկսաւ պատմել սապէս.

«Սկսէ տասը տարի առաջ, Թէաթր–Լիրիքի մէջ պաշտօն կը վարէի։ Առաջին անդամ թատերաբեմն ելած էի, Օր. Լոռանսիւվիէր անուն հռչակաւոր երգչուհին հետ, «Բօլ է Վիրժինի»ի ներկայացումին մէջ։ Նոյն տարին, Լոռանս Ռուվիէրի հետ չորսնաւարտի առաջնակարգ վկայագիր ստացած էինք Երաժշտանոցի Օբերա–Գոմիքի դասարանէն, ուստի եւ երկուքս ալ մասնաւոր խնդրով մը կը կատարէինք մեր դերերը։

«Մ՚ն, բարեկամ, չեմ կրնար ձեզ նըկարագրել թէ այս Լոռանս Ռուվիէրն ի՞նչպիսի կին մըն էր։ Աշխարհի մէջ կարելի չէ երեւակայել իրմէ աւելի բանաստեղծավայել, աւելի հիասքանչ, աւելի գեղադէմ կին մը։ Հիմա իսկ կը զգամ իրր թէ «Բօլ է Վէրժինի» ներկայացումին մէջ անոր ոտքերուն կը փարիմ ու կը կրկնեմ. «Օ՚ն, ո՛վ գեղանրպայոր յաւերժարսդ, ինչ հմայքով այսպէս դիւթեցիր զիս։» Իսկ՚ւ, տեսնէ՞ք թէ ի՞նչպիսի սիրատոչոր խանդով, ի՞նչպիսի անձկայրեաց աւիւնով կ'արտասանէի այս խօսքը։

«Թէ՛ Լոռանս եւ թէ ես շատ աշխոյժ, շատ առոյգ էինք տակաւին։ Ամէն գիշեր թատերաբեմին վրայ Վիրժինիի դեր կատարող Լոռանսի պէս պէրասէր գեղուհիի մը հետ չարուն կ'դնուելով, վերջապէս մոլեգնօրէն սիրահարեցայ անոր։ Նոյն իսկ, այս տարիանքին կը պարտիմ դերիս մէջ ստացած արտակարգ յաջողութիւնս։ Թատերաբեմին վրայ կը վարուէի ո՛չ թէ իբր կեղծ՝ այլ իբր ճշմարիտ տարփածու մը։ Մանաւանդ, մեր կատարած դերին բերմամբ, երբ Լոռանս եւ ես, պահ մը ձեռք ձեռքի տալով, սիրային մաղտոնութեան մէջ կը խորասուզուինք կապոյտ ծովուն հանդէպ, այնպէս կը զգայի՝ որպէս թէ հոգիս կը զատուէր մարմինէս ու կը սաւառնէր խանդաւառ սիրոյ ուրիշ աշխարհի մը մէջ։

Շաբաթ գիշեր մը, ներկայացումէն յետոյ, թատրոնին սանդուղքն վար կ'իջնէի յուշիկ յուշիկ։ Դիտեցի թէ Լոռանս ալ, մուշտակին մէջ փաթթուած, սանդուխքն վար կ'իջնէր։ Իրմէ բաժնուելէ առաջ՝ որպէս զի անգամ մըն ալ վայելեմ տեսակցելու հաճոյքը, չտապեցի քայլերս ու հասայ գեղանի օրիորդին մօտ։ Այն պահուն՝ ուր բարի գիշեր պիտի մաղթէի, ու՝ կառեղանի մը հանդէպ, որուն վրայ կային գաւաթ մը, երկու պարապ ու մէկ ալ մինչեւ կէսը գինիով լեցուն չիշեր։

Ուշադրութիւնս գրաւեց բարեկամիս կերպերուն մէջ տեսնուած տարօրինակութիւնը, ա՛յն պահուն՝ ուր վերջին արարուածը տեղի պիտի ունենար։ Գրեթէ կատարելապէս արբած կ'երեւէր այս մարդը, որ սակայն քիչ մը յետոյ թատերաբեմ պիտի ելլէր։ Որպիսութիւնը հարցնելու նման ձեւակերպութիւններու կատարումէն ու աւարտումէն յետոյ, Սավինեաք ծիծաղելով ըսաւ ինծի.

—Ուշադրա՛ւ տեսաք վիճակս, այնպէս չէ՞։ Ստուգիւ, ես հիմա արբած եմ, բայց այս մասին մի մեղադրէք զիս. մինչեւ որ կատարելապէս չարբենամ, «Բօլ է Վիրժինի»ի վերջին արարուածին ատեն չեմ կրնար թատերաբեմ ելլել։ Ա՜հ, դերասաններուն պատաստութեան զանգակը կը հնչուի։ Ինծի սպասելով, քանի մը գլանիկ ծխեցէք հոս։ Վերջին արարուածին մէջ դերս կատարելու համար, թատերաբեմ պիտի ելլեմ հիմա։ Վեր դարձիս, ձեզ կը պատմեմ Սավինեաքին գինովութեան պատճառը։

Բ

Ժամ մը յետոյ, վարագոյրը իջած էր։ Ներկաներուն կողմէ տեղի ունեցած կրկնակի խնդրանքները մէկ երկու անդամ թատերաբեմին վրայ երեւցուցին Սավինեաքը, որ՝ իր չնորհակալութիւնը ամէնուն յայտնելէ յետոյ՝ սենեակը վերադարձաւ։ Հանեց թատերական զգեստները, ու իր արդուզարդն ըրած միջոցին՝ սկսաւ պատմել սապէս.

«Սկսէ տասը տարի առաջ, Թէաթր–Լիրիքի մէջ պաշտօն կը վարէի։ Առաջին անդամ թատերաբեմն ելած էի, Օր. Լոռանսիւվիէր անուն հռչակաւոր երգչուհին հետ, «Բօլ է Վիրժինի»ի ներկայացումին մէջ։ Նոյն տարին, Լոռանս Ռուվիէրի հետ չորսնաւարտի առաջնակարգ վկայագիր ստացած էինք Երաժշտանոցի Օբերա–Գոմիքի դասարանէն, ուստի եւ երկուքս ալ մասնաւոր խանդ

քիս դռնակը բանալու համար՝ ձեռքս պիտի երկնցնէի, օրիորդ Լօռանս, ղիս երախտապարտ ընելու մտօք, ըսաւ իր ախորժալուր ձայնով.

—«Սիրելիդ իմ Սալվինեաք, կարծեմ թէ կրնանք դրացի հաստատուիլ. դուք Մօնմարթր արուարձանին մէջ կը բնակիք, իսկ ես Տ... փողոցին մէջ։ Եթէ հաճիք կառքս մտնել, միասին գացած կ'ըլլանք»։

«Այս առաջարկը ցնցեց ամբողջ էութիւնս։ Օրիորդին, իբր նշան չնորհակալութեան, խոնարհութիւն մը ընելէ զատ՝ ուրիշ պատասխան չկրցի տալ։ Հրաշագեղ աղջկան հետ, քովէն քով, կառքին մէջ տեղաւորուելէ յետոյ, ձիերն սկսան մասնաւոր աշխուժով մը ընթանալ՝ փողոցները ծայրէ ծայր ծածկող ձիւներուն վրայէն։

«Ճամբան, չեմ գիտեր թէ ի՞նչպիսի անդիմադրելի զօրութենէ մղուեցայ։ Սրտիս մէջ գանուած սիրային բուռն զգացումները իսկոյն խուժեցին դէպ ի շուրթերս։ Այնպիսի՛ պերճախօս չնչտով մը սիրոյ յայտարարութիւն ըրի օրիորդ Լօռանսի ու անոր ձեռքը խնդրեցի, որ անտատարակոյս աղջիկն ալ զարմացաւ տարփային այս յանդգնութեանս վրայ։

«Սակայն դժբախտաբար սիրային այս պերճախօսիկ յայտարարութիւնս չատ տաբաժամօրէն տեղի ունեցած էր։ Լօռանս, առանց խօսքս ընդմիջելու՝ մինչեւ վերջը մտիկ ընելէ յետոյ, ըսաւ՝ իր շուրթերուն վրայ շողացնելով ա՛յն սիրարծարծ ու հոգեպարար ժպիտը՝ որ ամէն գիշեր հազարաւոր հանդիսականներու թաւուկ կը պատճառէր։

—«Ափսո՜ս, որ ձեռքս չատ ժամանակ առաջ ուրիշի մը խոստացուած է, սիրելիդ իմ Սալվինեաք։ Իբր երկու ամիս յետոյ, պիտի ամուսնանամ սպանիացի դրամատէր Պ. Բէրեզ Ալմակրոյի հետ, զոր դուն ալ չատ լաւ կը ճանչնաս, եւ որ երեսուն միլիոն ֆրանքի հարստութիւն ունի։ Այսքան պատկառելի գումար մը կընայ տարփանքի հետ իսկ փոխանակուիլ։»

«Լօռանսին այս խօսքն ապշեցուց ու զարմացուց զիս։ Կ'երեւի թէ այս ապշոյթս ու զարմանքս դբաւեր են աղջկան ուշադրութիւնը, որ այս անգամ աւելի լուրջ չեշտով մը յարեց.

– «Կը խնդրեմ, երեւակայէ՛ անգամ մը։ Եթէ երբեք երկուքս իրարու հետ ամուսնանանք, միթէ լոկ տխմարօրէն վարուած չե՞նք ըլլար։ Դուն ալ, ես ալ, տարուան մէջ հազիւ վեց հազարական ֆրանք կրնանք շահիլ։ Դուն ի՞նչ կրնաս ընել ինձի պէս աղջկ ն մը համար, որ կ'ըղձայ իր արտակարգ գեղեցկութեան համահաւասար չքեղ տուն մը, ըստ ամենի ծառաներ, ադամանդներ, կահկարասիներ հայթայթել։ Թերեւս առարկես թէ կրնաս օր մը Բարիզի մէջ նշանաւոր դերասան մը ըլլալ ու այն ատեն տարին հարիւր հազարաւոր ֆրանք չահիլ։ Այս առարկութեանդ դէմ ալ պատասխան ունիմ. մինչեւ այդ դիրքը ստանալդ տարիներու կարօտ է. չէ՞ որ փորձով տեսնուած է թէ լոկ յոյսի վրայ հիմնուելով ամուսնացող մեղի պէս դերասանները բարեբախտ եղած չեն շատ անգամ։ Ուստի լրջմտօրէն խորհէ՛ եւ մոռցի՛ր այդ տարփանքը, վասն զի, ինչպէս ըսի, առ առաւելն երկու ամիս յետոյ տիկին Թէրէզ Վիլմակրօ պիտի կոչուիմ։»

Աղջկան խօսքը մինչեւ այս կէտին յանգած ատեն, կառքն ալ մեր դրան առջեւ կեցեր էր։ Դռնակը բացի, վար իջայ։ Երթալ բարով ըսի ու աղջկան ձեռքը սեղմեցի։ Սկսայ այնպէս զգալ որպէս թէ սիրտս դրաչէկ երկաթներու մէջտեղ կը ճմլուէր։ Այնպիսի փափկասիրտ, գրգռանյուշ աղջկան մը կողմէ այնպիսի սեղողջ անպէտ դատումի մը նշաւակ ըլլալ՝ զարմացուց զիս։ Արբած մարդու պէս դեղեւելով, դանդաղելով սենեակս ելայ։ Առանց հագուստներս հանելու անկողնակալիս վրայ երկնցայ, ու սպանիացի դրամատիրոջ անէծքներ կարդալով քնոյս մէջ ընկղմեցայ։

Երբոր Սալվինեաք իր պատմութիւնն այս կէտին հասցուց, իր երեսն ի վար քթոնքի վիժակներ սկսան հոսիլ. պահ մը ընդմիջեց խօսքը։ Սեղանին վրայ դրուած կէս թուած չիւն առաւ, գաւաթը լեցուց, մէկ ումպով խմեց, յետոյ կերակեր ձայնով այսպէս շարունակեց իր պատմութիւնը.

«Լօռանսէն մերժողական պատասխան ստանալէս յետոյ, յաջորդ օրը, արուեստագիտական ասպարէզս վտանգելով հանդերձ, Թէաթռ-Լիրիքի վարչութեան հետ կնքած պայմանագիրս եղծեցի ու անմիջապէս մեկնեցայ Բարիզէ։ Ինքնամոռացումի հարկ մը կը զգայի։ Սկսայ շրջիլ գաւառային քաղաքներ։ «Բօլ է Վիրժինի» զատ ամէն թատերախաղի մէջ դեր կատարեցի։ Տարիներ անցնելէ յետոյ միայն կարող եղայ Բարիզ վերադառնալ։ Օրիորդ Լօռանսի Տիկին Թէրէզ Ալմակր ըլլալէն ի վեր ալ տարիներ անցած էին։ Այդ միջոցին, նորաձեւութեան շաբաթթերթերը շատ կը խօսէին այդ կնոջ վերայ, վասն զի ձեռնարկած էր շրջերկրեայ ուղեւորութիւն մը կատարել այն զբօսանաւով, զոր իր ամուսինը յատկապէս շինել տուած էր։

«Մինչ այս մինչ այն, Օրէբա-Լոմիքի թատրոնին մէջ նորանշան փափաքներ զգացուած էին ներկայացնել «Բօլ է Վիրժինի»ի անմահական ու անդուդական հովուախաղը։ Որովհետեւ երբեմն այս թատերախաղին մէջ շատ գոհացուցիչ կերպով կատարած էի Բօլի դերը, սկսած թախանձագին խնդրել որ դարձեալ ըստանձնեմ նոյն դերը։ Վերջապէս չկարենալով հանդուրժել այս տիպումներուն, թատրոնին վարչութեան հետ պայման մը կնքեցի։

«Այն գիշերը՝ ուր ներկայացումը տեղի պիտի ունենար, միայն ե՛ս գիտեմ թէ ինքզինքս ո՞րչափ զսպեցի թատերասրահին վրայ երկնալու մասին։ Ասով հանդերձ, նորէն չատ լաւ կրցի կատարել առաջին արարուածին մէջ ունեցած դերս։ Նոյն իսկ, հանդիսականներուն մէջ գտնուող բարեկամներս միջնարարուածի ատեն՝ եկան չնորհաւորել զիս։ Սակայն երկրորդ միջնարարուածին, արուեստակիցներէս մէկին իմ ուշադրութիւնս հրաւիրեց այս հատուածին վրայ, զոր կարդացածիս պէս ուշաթափ եղայ։

«Այժմ իսկ բոլոր Բարիզցիները լաւ կը «յիշեն գեղանի Օրիորդ Լօռանս Ռուվիէ«ը, որ նշանաւոր դերասան Սալվինեա«քի հետ ի միասին Վիրժինիի դերը կը «կատարէր Թէաթռ-Լիրիքի մէջ։ Լօռանս «Ռուվիէր ամուսնացած էր Թէրէզ Ալմակրօ «անուն դրամատէրի մը հետ։ Սէյլանէն «կը ծանուցուի թէ մինչ այդ կինն իր ա«մուսինին հետ չրջկերեայ ուղեւորութիւն «մը կը կատարէր, նաւաբեկ եղած է։ Անճանաչելիս զբօսանաւը, զոր Ալմակրօ «յատկապէս այս ուղեւորութեան համար «չինել տուած էր, Հնդկական Ովկիանոս«սին մէջ ծագած բուռն փոթորկի մը «միջոցին անդնդասոյզ եղած է, իսկ Տի«կին Ալմակրոյի դիակը՝ չորս օր յետոյ «միայն գտնուած։»

«Հէք կնոջ՝ ալիքներու խաղալիկ ըլլալով՝ խոնթէ խուռ բաղխուիլն այնչափ սոսկում պատճառեց ինծի, որ այնուհետեւ «Բօլ է Վիրժինի»ի թատերախաղին մէջ Բօլիդերը կատարելն սկսաւ հոգեւանջ վիչտ մը պատճառել ինծի։

«Անկէ ի վեր, ամէն անգամ երբ կը պատրաստուիմ թատերաբեմ ելլել, չեմ կրնար չարբենալ։ Ստուգապէս գիտեմ որ եթէ երբեք չխմեմ այնչափ, թատերաբեմին վրայ ոտք դնելու իսկ չպիտի կրնամ համարձակիլ։»

Կարին Թրգմ. Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Պ. Պալֆուրի եւ Պ. Զիմպրլէնի բանախօսութիւնները. — Տուրբերու խնդիրը. — Մաքսային խնդիրներ. — Անգլիա եւ իր գաղթավայրերը։

Լոնտոն, 16 մայիս.—Նախարարապետ Պ. Պալֆուր՝ Լոնտոնի մէջ եւ գաղթային նախարար Պ. Զիմպրլէն ալ Պիրմինկէմի մէջ, երէկ, բանախօսութիւններ արտասանեցին։ Պ. Պալֆուր կ'ընդունէր քաղաքական ու առեւտրական կարեւոր շահերներկայացնողներու պատուիրակութիւնմը որ եկած էր խնդրել նախարարապետն՝ պահպանել ցորենի մաքսը եւ չնչել թէյի տուրքը։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ ցորենի մաքսը պատերազմի տուրք մըն էր, որով չի կրնար մնայուն տուրք մը ըլլալ։ Ցաւեց թէ մաքսապաշտպանութիւնը պատահական կերպով միայն կրնայ հաստատուիլ։ Ատիկա չի նշանակեր թէ այդ դրութիւնը պէտք է անփոփոխ տեւական ըլլայ։ Պ. Պալֆուր ըսաւ թէ ազատփոխանակութեան հաստատելէն ի վեր նոր կացութիւն մը առաջ եկած է, եւ կարելի է այն տեսակ հաւանականութիւններ պատահին, որով Անգլիա չկրնայ ալ եւս միշտ կրաւորական նպատակակէտ մը ըլլալ՝ տարբեր պայմաններու մէջ ապրող ուրիշ երկիրներու համար։ Տեսակցութիւնը աւարտեցաւ առանց Պ. Պալֆուրի կողմէ զիջողութիւն մը ըլլալու պատուիրակութեան։ Պիրմինկէմի մէջ Պ. Զիմպրլէն, իր ընտրողներուն ներկայութեանը, յայտարարեց թէ կուսակից է Անգլիոյ եւ իր գաղթավայրերուն մաքսային միութեան։ Պ. Զիմպրլէն յայտարարեց.

«Ինդիր է գիտնալ թէ այս տէրութիւնը միշտ իբրեւ մէկ ազգ պիտի կանգնի՞ ամբողջ աշխարհի առջեւ, թէ ցիրուցան պիտի ըլլա՝ անջատ Պետութիւններու բաժնուելով, որոնք եռասիրութեամբ իրենց մասնաւոր շահերուն հետամտելով պիտի կորսնցնեն այն առաւելութիւնները զորս իրենց միջեւ գոյացած միութիւնը միայն կրնայ տալ։ Շատ սքանչելի բան մըն է այն վիճակը երբ տէրութեան բոլոր միջոցները մայր-երկրին արամադրութեանը տակ դրուին. իրաց այդ վիճակը այնքան մեծարժէք է որ կ'արժէ եղած բոլոր զոհողութիւնները։»

Պ. Զիմպրլէն խօսելով այն առանձնաշնորհմանց վրայ զորս գաղթավայրերը կու տան Անգլիոյ, ըսաւ.

«Տնտեսական կացութիւնը բոլորովին փոխուած է Բոպտէնի եւ Պրայթի օրերէն ի վեր։ Օտար տէրութեանց տիրապետական միջամտութեան քաղաքականութիւնը հիմնուած էր սա համոզման վրայ թէ մենք, չափազանց յաջած ըլլալով մեր տուրքերու դրութեան, պիտի չկրնայինք պաշտպանել մեր գաղթավայրերը։ Ազատփոխանակութեան յառաջապահները նախատեսած չէին այդ կացութիւնը. ատոնք եթէ մեր օրերուն մէջ ապրէին, պիտի չվարանէին առանձնաշնորհել ու փոխադարձ վարմունքի դաշնադրութիւններ կնքել Անգլիոյ հարաստ գաւակներուն հետ։ Բոլորովին արհեստական ու սխալ է Մանչէսթրրի դպրոցին հետեւողներուն կողմէ աղատ-փոխանակութեան տրուած մեկնութիւնը։ Երկիրը պէտք չէ կապուի աղատ-փոխանակութեան մասնագիտական սահմանովը, երբ մեր հպատակակիցները խնդրոյ առարկայ են. նաեւ, երբ հարկ ըլլայ, պէտք չէ վարանի, փոխադարձ միջոցներու դիմել, ամէն անգամ որ վտանգի տակ ըլլան մեր եւ մեր գաղթավայրերուն միջեւ եղած չահերը։»

Պ. Զիմպրլէն խօսքը աւարտելով յատակ կերպով հասկցուց թէ յառաջիկայ ընտրութիւնները պիտի կատարուին գաղթավայրերու հետ առեւտրական յարաբերութեանց խնդրոյն վրայ։ Ազատական կուսակցութեանց թերթերը կ'ըսեն թէ Պ. Պալֆուրի եւ Պ. Զիմպրլէնի ճառերուն միջեւ հակասութիւն մը կայ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Վիլհելմ կայսեր կողմէ Պապին տրուած այցելութիւնը.—Լուտուրս թագաւորին ուղեւորութիւնը. — Լոգարկան հրաւարակութիւններ. — Գերմանիա եւ Ֆրանսա.—Պաշտպանական նախարարը։

Պերլին, 16 մայիս.—Գերման մամուլը տակաւին կը զբաղի Վիլհելմ կայսեր կողմէ Պապին տրուած այցելութեան եւ Անգլիոյ թագաւորին Բարիզ կատարած ուղեւորութեան վրայ։ Նարs Տոյչ Ալկեմայնեն Զայթունկ, կէս-պաշտօնական թերթը, սապէս կը պատասխանէ ռուսական Նովոյէ Վրեմիա լրագրին.

«Նովոյէ Վրեմիա Հռոմէն սա հեռագիրը կը հրատարակէ. — «Խիստ իրաւունք աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ, հակառակ Գերմանիոյ առաջարկութիւններուն, Վատիկան իր ընթացքը պիտի չփոխէ օտար երկիրներու մէջ կրօնական միաբանութեանց պաշտպանութեան խնդրին համար»։ Որովհետեւ Բեդերսպուրկի ուրիշ լրագիր մը կ'ըսէ թէ այդ հեռագիրը Բարիզի մէջ հաճելի, իսկ Պերլինի մէջ՝ անհաճոյ տպաւորութիւն մը պիտի գործէ, կ'ուզենք դիտել տալ թէ հոս (Պերլինի մէջ) զուարճութիւնն միայն պիտի պատճառէ։ Գերմանիա որ եւ է ճնշում չէ բանեցուցած պաշտպանութեան խնդրին վերաբերեալ իրաց վիճակը փոխելու համար։»

—Նացիոնալ Զայթունկ կ'իմանայ թէ Պերլինի անգլիական դեսպանը հրաման ստացեր է կարելի եղած բոլոր զգուշութիւններով գերման կառավարութեան բացատրել թէ նե կայ պարագաներուն մէջ Լուտուրա Լ.ի Պերլին ուղեւորելուն յետաձգումը անհրաժեշտ է անգլիական հանրային կարծիքին Գերմանիոյ նկատմամբ ունեցած ոչ-համակիր ընթացքին բերմամբ։ Լուտուրա Լ.ի ուղեւորութիւնը երկու երկիրներուն համար ալ աւելի լաւագոյն արդիւնքներ պիտի ունենայ, երբ բրիտանական ժողովուրդին գրգռութիւնը՝ Գերմանիոյ դէմ քիչ մը հանդարտի։

—Լոքալ Անզայկըր կ'ըսէ. «Գերման Արիասնեռ մարտանաւին Պրէսթ (Ֆրանսա) այցելելը կրնայ նկատուիլ իբրեւ ապացոյց մը ֆրանսա-գերման բարւոք յարաբերութեանց, եթէ ֆրանսական ժողովուրդին նկարագիրը յեղյեղուկ չըլլար եւ եթէ ամէն առիթէ չօգտուէին հակառակելու գերման քաղաքականութեան, բոլոր դէպքերը Գերմանիոյ դէմ չահագործելով՝ ինչպէս է անգլեւ-ֆրանսական մերձեցումը եւ այն փորձը որ կ'ըլլայ խեղաթիւրելու Վիլհելմ կայսեր կողմէ Պապին տրուած այցելութեան հանգամանքը։»

—Այնքա՛ղ զօրավար, պատերազմական գործոց տնօրէն պատերազմական պաշտօնարանին մէջ, նոյն նախարարութիւնը փոխանորդաբար պիտի վարէ՝ ֆոն Կոսլէր զօրավարին արձակուրդին ատեն։ Կ'ըսուի թէ երեք ամիս ետքը Այնրմ զօրավարը վերջնականապէս պիտի կոչուի նոյն նախարարութեան պաշտօնին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Տանիմարքայի իշխանը.—Պաշտօնական այցելութիւն. — Կրօնական միաբանութիւններ. — Բիշճկի հակահրեականներ. — Թոլսթոյի նուէրը։

Բարիզ, 16 մայիս. — Տանիմարքայի գահաժառանգ Ֆրէտէրիք իշխանը եւ Լուիզ իշխանուհին, երէկ երիկուն, Էլիզէի պալատը գացին՝ իրենց երկու հեռեւորդներով։ Իշխանը սեւ ոսպէնկոթ հագած էր։ Էլիզէի պալատն բակին մէջ զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Հանրապետութեան նախագահը եւ տիկին Լուպէ սովորական եղած արարողութիւնով ընդունեցին իշխանը եւ իշխանուհին։ Բիչ վերջը Պ. ու Տիկին Լուպէ, օթէլ Պրիսթոլ երթալով, փոխադարձ այցելութիւն տուին իշխանին եւ իշխանուհիին։

—Օքի արքեպիսկոպոսը եւ Նիվէրի, Ամէն-Պրեէսի, Սարոյի ու Քահորի եպիսկոպոսները, Ռիշար կարտինալին օրհնակին հետեւելով, հանրային աղօթքներ հրամայեցին։

—Մանտի եպիսկոպոսը գրեց Սաքռէ-Բէօռի միաբաններուն թէ չարտօնուած միաբանութիւնները, փոխանակ երկրէն հեռանալու, թո՛ղ աշխարհականութեան վերադառնան, թո՛ղ աշխարհական դաստիարակ ըլլան։ Եպիսկոպոսը նաեւ ըսաւ.

«Թողէք այդ հագուստը. թեմիս մէջ կ'արտօնեմ ձեզ այդպէս ընել։ Վկայականներ ունիք, որոնք կ'արտօնեն ձեզ դաստիարակ ըլլալու. տիկա բաւական է ձեզի։ Այդ պատճառով ձեզի հրաժեշտ չեմ տար, տմենասիրելի եղբայրներս, միայն «ցտեսութիւն» կ'ըսեմ, արտաքին տարբեր կերպարանքի մը տակ, բայց միեւնոյն համոզումներով եւ միեւնոյն սկզբունքներով։»

—Լէոն Բոսթա տը Պորկար կոմսը ու կոմսուհին որոնք իրենց կալուածներուն մէջ մզթաբանական վարժարանի մը վրայ դրուած կնիքը քակած ըլլալով Շամպէրիի վերաքննիչ ատեանին առջեւ դատուած ու անպարտ արձակուած էին, վճռաբեկ ատեանին որոշումով Կրենոպլի վերաքննիչ ատեանին առջեւ դատուեցան։ Դատարանը դատապարտեց կոմսը՝ հինգ օրօրուան բանտարկութեան եւ կոմսուհին ալ հինգ հարիւր ֆրանքի տուգանքի։ Կոմսը համանուն ակադեմականին եղբօրորդին է. իր պատիժը կը կրէ Բարիզի Սանթէ բանտին մէջ։

—Մարսիլիոյ եպիսկոպոսը եւ առաջնորդները, նամանաւանդ մեր առեւտրական նաւերը, նամանաւանդ մեր պատերազմական նաւերը պիտի կրնան երթալ, առաջինները պաշտպանելու համար։ Գալով Գերմանիոյ, անիկա չատ հեռու կը գտնուի խաղաղասէր։» Նիւ-Եորք-Թայմզ ալ նմանօրինակ լեզու մը կը գործածէ։

—Երէկ, Ուաշինկթընի չրջակայքը, բարեգործական նպատակով սարքուած վաճառումի մը մէջ, նախագահին աղջիկը՝ օրիորդ Ռուզվէլթ սեւամորթ աղջիկան մը թեւը մտած՝ պատեցաւ, ամբոխին ժպիտներուն մէջտեղ։ Ասիկա ցոյց կու տայ թէ օրիորդ Ալիս Ռուզվէլթ, իր նախագահ հօր պէս, սեւամորթին ու ըսպիտակամորթին միջեւ խտիր չի դներ։

ՌՈՒՍԻՍ. ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուսեւպարսիկ առեւտրական յարաբերութիւններ. — Պ. Պարի առաջարկութիւններ։

Բեդերսպուրկ, 15 մայիս.—Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Սակարանին մէջ տեղի ունեցած գումարման մը մէջ քննուեր են ռուսեւպարսկական վաճառականութեան վերաբերեալ զանազան խնդիրներ։ Պարսկաստանի ռուսական պանքային վարիչ Պ. Պարք հրաւիրեր է Մոսկուայի գործարանատէրերը, իրենց արտածման վաճառականութիւնը զարգացնելու Պարսկաստանի մէջ եւ բամպակ ուղարկելու Պարսկաստանէն։ Պ. Պարք յայտարարեր է թէ ռուսական պանքան կարելի եղած չնչքերը պիտի ընէ, իրենց օգնելու համար։ Պ. Պարք նաեւ առաջարկեր է որ Մոսքուայի գործարանատէրերը Պարսկաստան զրկեն իրազեկ գործակալներ, ռուս վաճառականութեան մղում տալու համար։ Պանքային վարիչը՝ Լօց գայեր է այդ տեսակ պաշտօն մը կատարելու համար։

ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պալիկեի խոստովանութիւնները. — Կնոջը ձերբակալութիւնը։

Բարիզ, 15 մայիս.— Նանսիէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պալիկէ (որուն ձերբակալման եւ այլ պարագաներուն վրայ տես երէկի Առեւելի) հարցաքննուելով հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ, խոստովաներ է թէ Սթրասպուրգի գերման իշխանութեանց հետ յարաբերութեան մէջ գտնուած է։ Նաեւ խոստովաներ է թէ ինք գրած է նամակատան մէջ բռնուած ու Գերմանիա զրկուելիք նամակ մը։

—Լիոնէն կը հեռագրեն թէ Պալիկէի կինը ձերբակալուեր է նոյն քաղաքին մէջ։ Այդ կինը, Բարոնին Սմուց անուն, քառասուներեք տարեկան է։ Իր ձերբակալման դէմ բողոքեր է։ Լիոն գացեր էր, իր քրոջ թաղման ներկայ գտնուելու համար։ Նանսի պիտի զրկուի այդ կինը, թէեւ անոր գոյքերուն մէջ իր ամուսնոյն լրտեսութեան խնդրոյն վերաբերեալ ոեւէ թուղթ չէ գտնուած։

ՄԱՐԲԻԶՈՒՀԻՒ ՄԸ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

Մեծկակ խարդախութիւն մը.—Բիֆֆոպէլի մարքիզուհիին մանեակ. — Բարիզեան կեանքին ներքին կողմերը։

Բարիզ, 16 մայիս.—Իտալացի աղնուականի մը՝ Բիքքոպէլլի մարքիզուհին երեք տարիէ ի վեր Բարիզ հաստատուած էր։ Ցեսոյ իր կարասիներն ալ բերել տրուած էր՝ Շան-զ'Էլիզէի մէջ բնակարան մը վարձել ուզելով. բայց Տրմէ անուն կին մը զոր Զուլիցերիոյ մէջ ճանչցած էր, զայն ետ կեցուց այդ գաղափարէն։ Այդ կինը Նէվա փողոցին մէջ տուն մը վարձած էր, ուր կահաւորուած սենեակներ վարձու կուտար։ ուստի համոզեց մարքիզուհին նոյն տունը բնակելու։ այս վերջինն ալ իր բոլոր կարասիներով, գեղարուեստական առարկաներով ու գոհարեղէններով հոն փոխադրուեցաւ։ Բիքքոպէլլի մարքիզուհին հոն հաստատուելով երջանիկ կեանք մը վարեց, բայց Տրմէ մեռաւ եւ այդ թուականէն սկսան մարքիզուհիին վիշտերը։ Մեռնող կնոջ այրը նոյն առնը ծախեց դեռատի կնոջ մը՝ տիկին տը Մէրի, որ դրամին փոխարէն հրամանի վճարելի մուրհակներ տուաւ։ Տիկին Մէրի ատոնց պայմանաժամը մօտենալուն՝ դրամ չունենալով, փոխ առաւ մարքիզուհիին, քանի մը անգամներ։ Տիկին տը Մէրի, փոխանակ իր պարտքը վճարելու, փոխ առած դրամները իր անձնական պարտքերուն գործածեց։ Վերջապէս օր մը դատական պաշտօնեայ մը ներկայանալով գրաւի տակ դրաւ թէ՝ տիկին տը Մէրիի եւ թէ մարքիզուհիին կարասիները։ Մարքիզուհին նոր փոխատուութիւն մը ըրաւ այդ կնոջ. բայց տիկին տը Մէրիի յանդգնութիւնը կ'աւելնար մատուցուած ծառայութիւններուն հետ համեմատաբար. միշտ դրամ կ'ուզէր մարքիզուհիէն եւ վերջապէս գողցաւ անոր աղամանդէ մէկ մանեակը՝ հարիւր քսան հազար ֆր.ի արժէքով։ Բիքքոպէլլի մարքիզուհին, ալ եւս ձարը հատած, բողոքեց ոստիկանութեան։ Տիկին տը Մէրի նեղը մնալով խոստովանեցաւ իր արարքը եւ խոստացաւ որոշ պայմանաժամի մը մէջ վճարել իր պարտքը։ Մարքիզուհին ետ առաւ բողոքը։ Պայմանաժամը երբ հասաւ, Բիքքոպէլլի մարքիզուհին ոչ թէ իր դրամը ստացաւ, այլ Տիկին Մէրիի մէկ բարեկամին՝ Պ. Ռ...ի այցելութիւնը որ յայտարարեց թէ ինք պիտի վճարէ Տիկին տը Մէրիի պարտքը։ Մարքիզուհին ընդունեց։ Այս վերջինը չատ տաղտկացած ըլլալով՝ գլխուն եկած փորձանքը պատմեց բարեկամուհիի մը որ իր վատահելի մէկ անձը ներկայացուց անոր։ Այդ մարդը յանձն առաւ պաշտպանել մարքիզուհիին չահերը եւ վեց հազար ֆր. գումար մը ստացաւ, աղատելու մարքիզուհանդարային աղօթքի համար տուած հրամանը։

—Բարիզի գիտական Ընկերութեանց սրահին մէջ, երէկ, Պ. Անաթոլ Լերուա-Պոլիեոյի նախագահութեամբ գումարում մը կատարուեցաւ՝ բողոքելու Ռիշինէվի մէջ հակահրէականներուն կողմէ տեղւոյն Հրեաներուն հասցուած վնասներուն համար։ Բազմաթիւ ուսուցիչներ եւ այլն ներկայ էին, որոնց մէջ կը նշմարուէին ակադեմական Պ. Պ. Ֆրէտերիք Բասի ու Վիլիէ. նաեւ գրագէտներ, իրաւագէտներ եւ այլն։ Պ. Անաթոլ Լերուա-Պոլիէօ ճառ մը խօսելով պարզեց գումարման նպատակը։ կարդաց լրագրական հրատարակութիւններ որոնք Ռիշինէվի հակահրէականներուն արարքները կը պատմէին։ Ատենաբանը խօսքը վերջացուց, ըսելով թէ Ֆրանսա պէտք է իր ձայնը լսելի ընէ։ տայ։ Ապա խօսեցան Պ. Վիլիէ եւ ուրիշներ։ Ցեսոյ որոշում մը քուէարկուեցաւ, որով գումարման մասնակցողները իրենց համակրութիւնը կը յայտնեն վնասուած Հրեաներուն եւ կը բողոքեն հակահրէականներու արարքին դէմ իբրեւ ոչ-քաղաքակրթական։ Գումարումը ապարտելէն ետքը հանգանակութիւն մը կատարուեցաւ Ռիշինէվի վնասուած հրեաներուն ի նպաստ։

—Ռուս գրագէտ Լէոն Թոլսթոյ կոմսը տասնըհինգ հազար բուպլիի գումար մը զրկեց Ռիշինէվի վնասուած Հրեաներուն ի նպաստ։

ՌՈՒՍԵՐԸ ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ինչ կ'ըսուի Բեդերսպուրկի մէջ. — Նոր հաւաստումներ։

Բեդերսպուրկ, 15 մայիս.—Ռուս լրագիրները միաձայն կը բողոքեն արտասահմանի մէջ յայտնուած կարծիքներուն դէմ, որոնց համաձայն, Ռուսիա կը ջանայ բացարձակ առանձնաշնորհումներ ձեռք ձգել ի վնաս Չինու։ Նոյն լրագիրները կ'ըսեն թէ ընդհակառակը Ռուսիա անհրաժեշտ երաշխաւորութիւններ կը պահանջէ, իր երկաթուղիի գծին ապահովութեան ու Մանչուրիոյ մէջ անդորրութեան պահպանման համար, այդ նպատակին պարպումը չարունակելէ առաջ։ Մամուլին այս լեզուն կը ցոլացնէ ռուս պաշտօնական շրջանակներուն մէջ տիրող զգացումները։

ՄԷՋԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Վիլհելմ կայսեր տուած պատուանշանները. — Ցիճասակի օճադրամ մը. — Վիլհելմ կայսրը Պիշի մէջ։

Պերլին, 15 մայիս.—Մէջի մայր եկեղեցիին մեծ դրան բացման հանդէսին առթիւ, Վիլհելմ կայսրը կարմիր Արծիւ պատուանշանին մեծ խաչը նուիրեց Պրէսլաւի արքեպիսկոպոս Բոբ կարտինալին, եւ նոյն պատուանշանին երկրորդ կարգը՝ Բէօնի արքեպիսկոպոս մոնսէնեէօր Ֆիշէրի։ Այս առթիւ, Վիլհելմ կայսրը անագապլինձէ չքաղրամներ կտրել տուած է, որոնք ճաշէն յետոյ բաշխուեցան. այդ չքաղրամներուն մէկ կողմը կայ Վիլհելմ կայսեր պատկերը, միւս կողմը՝ Մէջի մայր եկեղեցիին մեծ դրան նկարը։ Նացիոնալ Զայթունկ, որ յաճախ իրազեկ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ, կ'ըսէ թէ կարտինալներու յառաջիկայ ժողովին մէջ Պապը կարտինալութեան պիտի բարձրացնէ Ֆիշէր արքեպիսկոպոսը։

—Կայսրը ու կայսրուհին այսօր Պիշի մէջ անցուցին։ Լորէնի Նահանգային Ծառուղիին նախագահին կատարած բանախօսութեան պատասխանելով՝ կայսրը իր խօսքը ուղղեց կղերին եւ ըսաւ թէ իրմէ կախում ունէր ապագայ սերունդին ուսուցանել կարգապահութեան ու հնազանդութեան գաղափարներ։ Վիլհելմ Բ. իր գոհունակութիւնը յայտնեց ներկայ եղող վաղեմի զինուորականներու բազմաթիւ ընկերակցութեանց, եւ ֆրանսացի ու գերմանացի նախկին զինուորականներու միջեւ գոյութիւն ունեցող ընկերակցական ոգիին համար։ Կայսրը յայտարարեց թէ ֆրանսացի հին զինուորականները միշտ պէտք է լաւ ընդունուէին գերման ընկերակցութեանց կողմէ, որովհետեւ անոնք արիասիրտ մարդիկ էին։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ

Գերմանական եւ ամերիկեան թերթերուն բանավէճը.— Խաղաղականի մէջ.— Օր. Ռուզվէլթ նախապատերազմ մը դէմ։

Նիւ-Եորք, 15 մայիս.— Պերլինի մամուլը յաջողեցաւ Մ. Նահանգաց ուշադրութիւնը դարձնելու Խաղաղականի վերայ, իբր նոր թատերավայր մը ամերիկեան ծաւալման։ Եթէ միայն նախադասը ձգտէր այդ նպատակին, չպիտի կրնար հասնիլ անոր. բայց գերմանական մամուլին առարկութիւնները բաւ եղած են ամերիկեան մամուլը իրար անցընելու, որ բնականաբար կարծած է թէ Մ. Նահանգաց չահերը իրօք առնչութիւն ունին այդ գործին հետ։ Այսպէս, Թրիպունա, հեղնելով հանդերձ գերման լրագիրներուն սա կարծիքը թէ մտադրութիւն կայ Մոնրէոյի վարդապետութիւնը կիրարկել Խաղաղականի մէջ կամ Ովկիանոսէն անդին, սա յայտարարութիւնները կ'ընէ.—«Այսու հանդերձ՝ պէտք է յուսալ եւ իրը օրինաւոր նպատակ ունենալ ամերիկեան գերակշռութիւնը։ Բացի ձգտնէ, Մ. Նահանգաց պէտք զարգացում մը պիտի ունենայ հոն, քանի որ այս վերջինը միշտ կը չարունակէ իր ծաւալումը Խաղաղականի մէջ։ Ամէն բանէ առաջ վաճառականութիւնը, բայց դրօշը կը հետեւի վաճառականութեան. հոն ուր պիտի երթան մեր առեւտրական նաւերը, նամանաւանդ մեր պատերազմական նաւերը պիտի կրնան երթալ, առաջինները պաշտպանելու համար։ Գալով Գերմանիոյ, անիկա չատ հեռու կը գտնուի խաղաղասէր։» Նիւ-Եորք-Թայմզ ալ նմանօրինակ լեզու մը կը գործածէ։

—Երէկ, Ուաշինկթընի չրջակայքը, բարեգործական նպատակով սարքուած վաճառումի մը մէջ, նախագահին աղջիկը՝ օրիորդ Ռուզվէլթ սեւամորթ աղջիկան մը թեւը մտած՝ պատեցաւ, ամբոխին ժպիտներուն մէջտեղ։ Ասիկա ցոյց կու տայ թէ օրիորդ Ալիս Ռուզվէլթ, իր նախագահ հօր պէս, սեւամորթին ու ըսպիտակամորթին միջեւ խտիր չի դներ։

ՌՈՒՍԻՍ. ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուսեւպարսիկ առեւտրական յարաբերութիւններ. — Պ. Պարի առաջարկութիւններ։

Բեդերսպուրկ, 15 մայիս.—Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Սակարանին մէջ տեղի ունեցած գումարման մը մէջ քննուեր են ռուսեւպարսկական վաճառականութեան վերաբերեալ զանազան խնդիրներ։ Պարսկաստանի ռուսական պանքային վարիչ Պ. Պարք հրաւիրեր է Մոսկուայի գործարանատէրերը, իրենց արտածման վաճառականութիւնը զարգացնելու Պարսկաստանի մէջ եւ բամպակ ուղարկելու Պարսկաստանէն։ Պ. Պարք յայտարարեր է թէ ռուսական պանքան կարելի եղած չնչքերը պիտի ընէ, իրենց օգնելու համար։

հանգներ տուած էր իր դիւանապետին՝ Պ. Տոպրովիչի, որ մինչեւ Պէլկրատ իշխանը դիմաւորելու երթալով, տեղեկութիւններ հաղորդած էր ձեռք առնուած միջոցներու մասին։ Փոխոխութիւնը աստիճանաբար պիտի կատարուի։ Սթոյլովի կուսակիցները առժամաբար պիտի մնան առաջին կարգին վրայ։ Պէլկրատի պուլս կարական գործակատար Պ. Պէլիչքով որ Սթոյլովի դահլիճին մէջ կրօնական նախարար էր, հեռագրով Սոֆիա հրաւիրուեր է։

—Պուլկարիոյ դատական նախարարին քաշուելուն համար որուն հետեւանքը եղաւ ամբողջ դահլիճին հրաժարումը, կը հաւատուի թէ ժամանակէ մը ի վեր արդէն որոշուած էր Թէրտինանտ իշխանին կողմէ որ դժգոհ էր անոր գործելու եղանակէն՝ մանաւոր դատարանի մը ներկայացուցիչներ ղրկելուն համար։ Պուլկար լրագիրները ըսին թէ իշխանը նեղացած էր իր ժամանման օրը դաղն չտեսնելով կայարանին մէջ։ Նոյն Ֆրայէ Բրեսէ ալ ընդհակառակը կ'ըսէ թէ շատ զարմացաւ Պ. Տանեվը տեսնելով որ իր պաշտօնակիցներուն հետ կը ներկայանար Պորիս իշխանին տօնախմբութեան օրը։ Թէրտինանտ իշխանը, անոր հետ չխօսելէ զատ, ներկայներէն մէկին ըսեր է.— «Այդ պարոնը ի՞նչպէս կը համարձակի բնակարանս գալ։» Վիէննական թերթը կ'ըսէ թէ Թէրտինանտ իշխանը Բարիզ գտնուած միջոցին որոշեր է նախարարութիւնը փոխել, դահլիճին քաղաքական ուղղութիւնը փոխուելուն հետեւանքով։ Կ'երեւայ թէ Սթամպուլովի կուսակցութիւնը պաշտօնի պիտի կոչուի։ Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ այն տեսակ նախարարութիւն մը պիտի կազմուի, ուր դիւնուորականները պիտի տիրեն։

Պ. Սվէչարին, ռուս դեսպանատան խորհրդականը, առջի օրը Պէնէր երթալով, այցելութիւն տուաւ Ցուանց Ս. Պատրիարքին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն, իր կնոջ ու զաւակներուն հետ, երէկ առտու, արձակուրդով Գերմանիա ուղեւորեցաւ Բէլօթինֆէլի շոգենաւով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիթիէի արարողապետ Ղալիպ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին թարգմանները շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին ու ընտանիքին։ Նաեւ նոյն նպատակով շոգենաւ գացած էին բոլոր դեսպանները, պուլկարական գործակատարը, Գերմանիոյ դեսպանատան ու հիւպատոսարանին պաշտօնեաները եւ կ. Պոլսոյ գերման գաղթականութեան երեւելիները, ինչպէս նաեւ Ցուանց Ս. Պատրիարքին Փոխանորդը։

—Պառոն Մարշալի արձակուրդը երեք ամիս է։ Այդ միջոցին դեսպանատան խորհրդական Պառոն Վանկենայմ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ԼՈՅՏԻ շոգենաւային Ընկերութիւնը Նիւքէսլի մէջ Բեւսիա անուն շոգենաւ մը շինել տուաւ, Թրիէսթէ-Շանկայ-Եոքոհամա-Բոպէ գիծին համար։ Բեւսիա յունիսի 25ին Թրիէսթէէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Լոյտի շոգենաւերուն թիւը, Բեւսիաով, 67ի հասաւ։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը, երէկ, Պէնէր երթալով տեսակցեցաւ Ցուանց Ս. Պատրիարքին հետ։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Սեւրէք կ'իմանայ թէ օսմ. երկիրները ժամանող այն ուղեւորները որոնք իրենց անցագիրները «Վիզէ» ընել տուած չեն օսմ. հիւպատոսներուն, կրկնապատիկ տուրք պիտի վճարեն։

ԱՏԱՆԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Մալիւմաք, ոստիկան-զինուորներու թիւը աւելցնելու հրամանը հասեր է եւ թէ հարկ եղածը գործադրելու վրայ է։

ՎԱԾՌԱԲԵԿ ատեանին անդամներէն Հէրսէքլի Ալի փաշայի Թոռը՝ Արիֆ Հիքմէթ պէյ որ տարիէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ։

ԻԶՄԻՐԷՆ առնուած լուրերու նայելով, Այտընի նահանգին զանազան կողմերը՝ մանաւանդ Ալաչէհրէն մինչեւ Իզմիր եւ Ալաչէհրէն դէպի վեր, հունձքերը հարիւրին 20–30 համեմատութեամբ վնասուեր են երաշտութենէ։

ՄԱԾՈՒՆ ԵՒ ՊԱՆԻՐ. — Հազիւագտ Սկիւտարի եւ Գարտգիւղի թաղապետութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ նոյն տեղերը ծախուած սպիտակ պանիրներուն եւ մածուններուն վրայ, որոնցմէ ուտողներէն ոմանք հիւանդացած են։

ԱՄԱՍԻԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ տեղւոյն նահպը՝ Ֆազլը էֆ. երկուշաբթի օրը մեռեր է սրտի կաթուածէ։

ՀԻԻԱՆԴՆՈՑՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նահանգներու հիւանդանոցները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածուին, տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին դրութեամբ։ Զեռնհաս պաշտօնարանը հարկ եղածը գործադրելու վրայ է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց վերցնել այն բժշկական քննութիւնը որ կը կատարուէր Կաղէի ու Պէրութի մէջտեղի եղած ծովեղերքներու ժամանումներուն դէմ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը հեռագրեն թէ ուրբաթ ու շաբաթ օրերը քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Մինիէի մէջ (Եգիպտոս) առջի օրը, ժանտախտ երկու մահեր պատահեր են։

—Պասրայէն կը հեռագրեն թէ Մէսոպոտամիի մէջ ժանտախտ մէկ մահ պատահեր է առաջուան բռնուածներէն,

—Բոռ-Սայիտի մէջ ժանտախտը անհետացած ըլլալով, առողջապահական Խորհուրդը որոշեց վերցնել նոյն տեղին ժամանումներուն համար սահմանուած 48 ժամուան քարանթինան ու ապահեռումները եւ անոնց տեղ բժշկական քննութիւն կատարել։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷԻ 50 թիւ շոգենաւը, որուն ժամանումը երէկ ծանուցինք, այս առտու Ոսկեղջիւր մտաւ՝ Շիրքէթի գրասենեակին առջեւ։ 49 թիւը քանի մը օրէն երթեւեկութեան պիտի սկսի։ Այդ երկու շոգենաւերը հաղար երկու հարիւրական հոգի պիտի կրնան պարունակել։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Սէրէզ գաւառին Թահեանոս լիճը ու Գարասուի ճահիճները մաքրելու, մշակելի հողեր երեւան բերելու եւ լիճին ու Գարասուի գետին վրայ նաւարկութիւն կատարելու համար յիսուն տարուան մենաշնորհ պիտի տրուի Տրամվը Մահմուտ փաշայի Թոռան՝ Թայեար պէյի։

ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Թէեւ կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ այնքան գործ չկայ, բայց Լիվերբուլի մէջ մեծ եռանդ կը տիրէ եւ գիները կրբարձրանան միւս Զարս օրէ ի վեր բամպակեղէններուն գիներն ալ այդ տարօրինակ բարձրացումէն ազդուելով, մինչեւ 6 բէնս վրայ դրած են։ Գիներու բարձրացումը նախ կը վերագրուի սապարագային թէ բերքը անբաւական կ'ըլլայ ճարտարագործութեան ահագին պէտքերուն, առանց հաշուելու թէ մեծաքանակ բամպակներ, գէշ տեսակէ ըլլալնուն համար, գործարաններու օգտակար չեն կրնար ըլլալ։ Միւս կողմէ բարձրացման պատճառն է ամերիկեան չահագիտութիւնը որ կը տիրէ աչխարհի բոլոր հրապարակներուն։ Նիւ-Օրլէանսի մէջ պայմանաժամով գիները Նիւ-Եորքէն շատ աւելի բարձր են եւ ամէն ջանք կ'ըլլայ Նիւ-Եորքի ապրանքները Նիւ-Օրլէանս տանելու։ Առջի օրը Լիվերբուլի գիներն էին մայիս-յունիսի համար 5.85, յուլիս-օգոստոս՝ 5.78 եւ հոկտեմբեր-նոյեմբեր՝ 4.94։

ՄԱԼԿԱՐԱՑԷՆ կը գրեն թէ քանի մը տարիէ ի վեր շերամաբուծութեան մեծ զարկ կը տրուի։ Հանրային Պարտքի քընիչ Պ. Տրէյմոն, տեղւոյն քննիչ Սինանեան Ցակոբ էֆ.ի հետ, քննութիւն կատարելով յայտարարեր է թէ Մալկարայի խոզակները շատ լաւ են։

ՊՏՈՒՂ ԵՒ ԲԱՆՋԱՐԵՂԷՆ. — Էմին Էօնիւի մէջ, երէկ առտու, 4,062 կողով ելակ ծախուեցան՝ օխան 4 դրուշէն 5 դրուշ 10 փարայի։ Մինդամայն 4,101 խոշոր կողով կեռաս ծախուեցան 30–40 փարայի։ Վարունգներուն հարիւրը՝ 45–50 դրուշ։ Երէկ առտու բաւական ելակ, կեռաս ու բանջարեղէն Ռումանիա ղրկուեցան Բէօսթէնտէի շոգենաւով։

ԳԵՂԵՑԿՈՒԻՒԻՆԸ ի՞նչպէս ձեռք կը բերուի։ Անոնք, մանաւանդ այն կիները որոնք կը փափաքին տէր մնալ իրենց գեղեցկութեան, պարզ ու դիւրին մարձումի մը շնորհիւ կրնան դիմել Օր. Ալիս Ֆոքքի՝ առաջնակարգ մասնագէտ այդ ճիւղին համար, եւ վկայուած Բարիզի Մարձումի մասնաւոր վարժարանէն։ Օրիորդին հասցէն է Բերա, Քոնքորտիա Թատրոնին դէմը, թիւ 298, Էօժէն Տէլլասուտա դեղարանը։

ՍԻՆԿԷՐԻ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Եթէ կը փափաքիք գեղարուեստի հաղուստեղէն թանգարան մը տեսած ըլլալ, գացէք այցելել այն հիասքանչ ցուցահանդէսը որ Սինկէրի Արեւելքի ընդհանուր դործակալ Պ. Ռոզէնֆէլտ սարքելու գեղեցիկ գաղափարը յղացած է նոյն ընկերութեան Բերայի կեդրոնատեղւոյն մէջ։

Առանց չափազանցելու՝ կրնայ ըսուիլ թէ նոյն կեդրոնատեղւոյն ճոխ սրահներուն մէջ ցուցադրուած ձեռագործերը որոնք ամէնքն ալ, անհաւատալի բան, Սինկէրի կարի մեքենային արտադրութիւններն են, գոգդես անտեսանելի հուրիներու ճարտար մատերէն հիւսուած իրերէններ են, որոնք սարդի ոստայնի մը հետ կրնան մրցիլ իրենց նրբութեամբ եւ Ռաֆայէլի վրձինին հետ՝ գոյներու պէս-պիսութեան եւ ներդաշնակ ճոխութեան տեսակէտով։

Կնոջական հագարուստի արդուզարդի, տան մը կահ կարասեաց վերաբերեալ ամէն իրերու ճաշակաւոր գիրկընդխառնում մը է հոն, ուր մարդ ինքզինքը եւրոպական դրախտի մը մէջ կը կարծէ, պարզ Սինկէրի մեքենային միջոցաւ հիւսուած գոյնդոյն վարդերու, շուշաններու, մեխակներու, ալբիմ-մեռնիմներու եւ ընութեան դեռ չեմ գիտեր ինչ գլուխ գործոց ծաղիկներէ չրջապատուած։

Այդ ծաղիկներուն միայն բոյրն էր որ պիտի պակսէր պատրանքը կատարեալ ընելու համար, եթէ սակայն գեղեցիկ սեռին պատկանող իրաւի գեղեցիկ այցելուներ իրենց հաղարուստ կամ հազար ծաղկի հօտերով խնդրոյ նիւթ եղող ծաղկանանդէսին արժանաւոր մթնոլորտ մը յօրինած չըլլային։

Հոն ցուցասրահին խորհրդաւոր մէկ անկիւնը, նաղանքներով կը հանգիստ հաստանեկան չրջագգեստ մը, գոյնզգոյն մետաքսեայ ծաղիկներով եղերուած, հոս, բարձի մը երես համակ սպիտակ մետաքսեայ թելերով ծակծկուած՝ որ կարծես հրեշտակի նոյնքան լուս թեւանցիկ երեսի մը կը սպասէ՝ իր կուսական գեղոյր ձերմակութիւնը չկորսնցնելու համար, հուսա փողկապ մը, որուն երկու ծայրը երկու դեղձանիկներ կուսցրաց գիրար կ'ողջագուրեն նորահաս գարունը եւ սիրոյ դայլայլիկը երգելու համար, հունաթաչկինակ մը ծաղկեփուս եւ որուն ամբողջութիւնը ոչ թէ հինգ մատի, այլ նոյն իսկ մատնոցի մը մէջ կրնայ կորսուիլ, ասդին ահագին չրջանակ մը որուն մէջ ընկողմանած է խոշոր չուն մը անշուշտ քովիկը նկարուած դղեակին պահապանը։ անոր բարի աչքերէն բոցեր կը ցայտեն եւ գոյնզգոյն մազերէն ցոլքեր կը պոռթկան, կապուտակ երկինքն մաղուող վերջալոյսին ազդեցութեան տակ որ հոն ծառի մը կոճղը կը շառաչուէ, հոս վրտակի մը ջուրը կ'երփներանգէ եւ անդին ժայռի մը խոռոչը սեւ ստուերներով կ'ուրուագծէ։

Եւ այս ամէնը, կատակ չկարծէք։ Սինկէրի կարի մեքենան է որ յօրինած է, մնտաքսի թելերու չուտափոյթ կարուելով մը։

Եւ ալ կը խոստովանիմ, կատակ կարծեցի ի սկզբան, գէթ ամերիկեան այն անաղնիւ գովազդիչներն մէկ՝ որուն ստուգութիւնը չատ անգամ անծանօթ կը մնայ։ Բայց երբ առաջնորդուեցայ այն խուցերը ուր գործաւորուհիներ, աչքի առջեւ, մէկ ակնթարթի մէջ եւ ձեռքի ու ոտքի երկու հարուածով հիանալի առարկաներ կը նկարէին ճերմակ կտաւին վրայ, ես ալ հաւատացի։

Ուրեմն Պ. Ռոզէնֆէլտ չնորհաւորութեան արժանի գաղափար մը ունեցած է այդ բոլոր գեղեցիկ արտադրութիւնները ցուցադրելով։ Եւ քանի որ միւս կողմէ կարի մարդասիրական մտածումով մը տասական 20 դրուշի մասնավաճարներով ալ Սինկէրի մեքենային ստացումը դիւրացուցած է համեստ պիւտճէներու համար, Բերայի ցուցասանդէսը այցելել կը յանձնարարենք մանաւանդ այն ամէն աղքատիկ մայրերու որոնք կը փափաքին պարկեշտ աչխատութեամբ մը ընտանեկան յարկին տակ իրենց օրապահիկը չահիլ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱՂ. ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Քաղ. Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին՝ ատենապետ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան։

Ժողովը Պիլէճիկի Առաջ. Փոխանորդին կողմէ տրուած յայտագրէ մը տեղեկանալով որ շուկային մէջ պատահած հրդեհէն այրեր է նաեւ եկեղեցւոյ հասութաբեր մէկ կալուածը, եւ տեղւոյն բոլոր ազգ. կալուածները ապահովագրութեան ներքեւ չեն գտնուիր, որոշեց հրանգ տալ գաւառային վարչութեան, որպէս զի ազգ. կալուածները ապահովագրուին։ Այս առթիւ որոշուեցաւ ընդհանուր չրջաբերական մը ուղղել բոլոր Առաջնորդներուն, որպէսզի ի ապահովագրութեան ներքեւ դնեն այս կարգի կալուածները։

Մշոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Խոսրով վրդ. հեռագրով մը ծանուցած էր Մալազկերտի մէջ պատահած երկրաշարժը, տեղեկութիւն տալով թէ 430 տուներ փլած եւ 730 անձեր փլատակներուն տակ մնացած, եւ բազմաթիւ արջառներ ալ ոչնչացած են, որով ժողովուրդը զուրկ մնացած է ապրուստի ու երկրագործական միջոցներէ եւ չքաւորութեան մատնուած։ Ժողովը անհրաժեշտ համարելով օգնութիւն հասցնել արկածեալներուն, տնօրինեց կարեւոր միջոցները՝ հոգալու համար այդ պէտքը։

Ուսուցչաց Օգնութեան Մնտուկի Հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը պակսած ըլլալով, Տոքթ. Վարդազարեան էֆ. անդամ կարգուեցաւ նոյն Հոգաբարձութեան, այս վերջինին առաջարկութեամբ։

Ցէրիգիւղի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը որ կազմուած էր Մէրամէթեան Զենոբ պէյի անդամակցութեամբ, հրաժարած ըլլալով, Ժողովը անընդունելի դատեց անոր հրաժարականը, ըստ որում Զենոբ պէյ եկեղեցւոյն խարխուլ չէնքը նորոգած եւ իր միջոցաւ մասնաւոր նուիրատուութիւն ալ ըրած էր։ Այս առթիւ Ժողովը շնորհակալութիւն յայտնեց Զենոբ պէյի։

Ուսումնական Խորհուրդը թէ՝ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառական վարժարաններու վիճակացոյցները պատրաստած եւ ներկայացուցած էր։ Ժողովը Ուսումն. Խորհուրդին այս աչխատասիրութեանը համար յայտնեց իր գոհունակութիւնը։

Բերայի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ուղղուած յայտագրէ մը հասու եղաւ Ժողովը թէ ի՞նչպէս Թաղ. Խորհրդոյ անդամոց ոմանք իրենց անձնական գործերուն զբաղմանց պատճառաւ չեն կրնար շաբաթական ներկայ գտնուիլ Խորհուրդին նիստերուն։ Առ այս, հարկ դատեց գործոց կանոնաւոր ընթացքը ապահովելու համար Խորհրդոյ անդամոց թիւը վերածել 11ի, եւ ըստ այսմ նոյն Խորհուրդին անդամ կարգեց Նաեւ Ռոպէր էֆ. Եաղճեան, Յովսէփ էֆ. Եուսուֆեան, Մինրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։

Տնտես. Խորհուրդը տեղեկագրով մը կը յայտնէր թէ ազգային զանազան հասատութեանց վերաբերող գումարներ, արժէքաւոր տարարկներ եւ արժէքուղթեր մասնաւորներու քով թողուած ըլլալուն պատճառաւ դերծ չեն կրնար նը-կատուել կորստեան մատնուելու հաւանականութենէն, կ'առաջարկէր յանձնաժողով մը կազմելով, այս գոյքերու պահպանութեան համար միամիակերպ եղանակ մը սահմանել եւ զայն ծրագրելու աչխատութիւնը յանձնել Յանձնաժողովին։ Ժողովը Տնտեսական Խորհուրդը ձեռնհաս ու յարմար դատելով այս աչխատութեան, անոր յանձնեց առաջարկուած ծրագրին պատրաստութիւնը։

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՐՔԱԴԱՆԳ

Արեւելքի երէկուան թուով հրատարակեցինք՝ Սիսի Մայր Տաճարին մէջ կատարուած Ս. Միւռոնի օրհնութեան հանդէսին ամբողջական նկարագրութիւնը զոր հաղորդած էր մեր մասնաւոր թղթակիցը, ինչպէս անցեալ երեքշաբթի թուով հրատարակած էինք կաթողիկոսական օծման նկարագրութիւնը։ Այս երկու մեծաչուք արարողութիւններով կ'աւարտին Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին ընտրութեան յաջորդող կրօնային հանդէսները, որոնք հոգեպարար տպաւորութիւն մը թողուցին թէ՝ ներկայ գանուող տասնեակ հազար բարեպաշտ ուխտաւորներուն վրայ եւ թէ՝ հեռուէն՝ լրագրական հրատարակութեանց միջոցաւ այդ նկարագրութեանց հետեւող ամբողջ հասարակութեան վրայ։

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը՝ իր օծումէն անմիջապէս ետքը ձեռնարկեր է հինգապէս զբաղիլ իր իրաւասութեան տակ գտնուած Վիճակներուն եկեղեցական գործերովը։ Ն. Ամենապատուութիւնը ապրիլ 22ին Սիսի Մայրավանքը հրաւիրելով թեմական 53 քահանաներ, բաղձանք յայտներ է ամէն բանէ առաջ կանոնաւոր ընթացքի մը մէջ դնել եկեղեցական արարողութիւնները ու երգեցողութիւնները, եւ ներկաներուն կարծիքները առեր է բաղձացուած կանոնաւորութեան ու միօրինակութեան մասին։ Ցետոյ, Ս. Կաթողիկոսը ճիւղամարութեան վրայ ինչ ինչ կարծիքներ եւ մտադրութիւններ յայտներ, եւ քահանայից ալ այս մասին նպաստաւոր տեղեկութիւններ տուեր է։ Խօսքը Աթոռին եկեղեցական իրաւանց վրայ բերելով, հրամանի, պսակդրամի, մկրտութեան եւ զանազան նուէրներու դանձման եւ առաքման մասին տեղեկութիւններ առնելէ վերջ, Ն. Ամենապատուութիւնը իմանալ ուզեր է թէ աթոռապատկան եւ յանձնալ հոգեւոր տրոց բարդեալ գումարները որոնց քով կը գտնուին, եւ զանազան միջոցներ առաջարկեր է այդ գումարները առանց յապաղման գանձելով ղրկուելուն եւ Աթոռին անձուկ վիճակին նպաստներ հաւաքուելու մասին։

Ս. Կաթողիկոսը մտադիր է եղեր նաեւ եպիսկոպոսներէ, վարդապետներէ եւ քահանաներէ բաղկացեալ կրօն. Ժողով մը գումարել, եկեղեցական զանազան խնդրոց մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար։ Ի վերջոյ Ն. Ամենապատուութիւնը քահանաներու ուղղեալ հակիրճ յորդորականով մը վերջ տուեր է գումարումին։

—Ահաւասիկ թարգմանութիւնը այն ֆրանսերէն հեռագրին զոր Ամենայն Հայոց Հայրապետը Էջմիածնէն ուղղած է Տ. Սահակ կաթողիկոսին.

«Կը շնորհաւորեմ Ձեր օծումը եւ բարձրացումը յԱթոռ Շնորհալւոյն։ Կը մաղթեմ որ Հոգւոյն Սրբոյ օժանդակութեամբ լրացնէք ձեր պարտականութիւնները։ Ի փառս Աթոռին եւ ի հոգեւոր մխիթարութիւն ժողովրդեան։»

Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոս անմիջապէս ֆրանսերէն հեռագրով մը պատասխանելով, շնորհակալութիւն յայտներ է յայտնուած խնդակցութեան համար, եւ երախտագիտութիւն՝ իր եւ իր թեմականաց անունով, աւելցնելով որ աղօթած են Մայր Աթոռոյ հոգեւոր բարօրութեան համար։

* * * Սիսէն Մոնիդեսո Օրիանթալի ուղղուած թղթակցութիւն մը, նորընտիր կաթողիկոսին հոգեւոր գործերու մասին ըրած կարգ մը կարգադրութիւններու նը-կատմամբ նպաստաւոր լեզուով խօսելէ վերջը, կը դրուատէ կաթողիկոսին պերճախօսութիւնը, եւ վանքին պիւտճէն մատնեցարանը, անօթները եւ սպասները կարգաւորելու եւ չէնքերը նորոգելու մասին ըրած ջանքերը, ու կ'աւելցնէ թէ ժառանգաւորաց վարժարան մը չինելու մտադրութիւն ունի, որուն յատակագիծը պատրաստած է արդէն։

Պատրիարքարանը վաւերացուց Զօնկուլտաքի մէջ եկեղեցի մը չինելու համար կազմուած յանձնաժողովը՝ որ կը բաղկանայ Սէֆէրեան Մանուկ, Բէշիկեան Միհրան եւ Ճէզվէէեան Յովնան էֆէնտիներէ։ Յանձնաժողովը իր դիւանը կազմելով՝ սկսած է չինութեան համար պէտք եղած նախնական կարգադրութիւններուն։

—Եօզղատի Ինճիրլիք գիւղի Տ. Յովհաննէս քահանան որ ապօրինի պսակ մը կատարելով կարգազուրկ եղած էր Եօզղատի նախկին Առաջնորդ Տ. Ղեւոնդ Վ. Թուրաբդիսեանէ, Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին դիմած էր նորէն խնդրելու։ Տ. Սահակ Կաթողիկոս մանրաման հարց ու փորձերէ եւ քննութիւններէ յետոյ արդարացի գտնելով ի՛նչպէս կարգազուրկ քահանային ըրած պատճառաբանութիւնը, անոր վերստին չնորհեց սքեմը։

—Կրօնական Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեանի. ներկայ էին Ե. Վահրամ Արքեպս. Մանկուեան եւ Տ. Կարապետ Ա. քհ. Սանտալճեան։ Ժողովը ըզբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։— 1. Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Վրդ. Պապեան վերստին գրով մը Պոլիս գալու արտօնութիւնն խնդրած էր, իր հիւանդութիւնը դարմանելու համար։ Ժողովը որոշեց պատասխանել Առաջնորդին թէ՝ Տրապիզոնի մէջ պէտք եղած դիւրութիւնները կան բժշկական խնամքի ու դարման ստանալու համար։— 2. Տ. Վահրիկ Վ. Շահլամեան գրով մը հրաժարած էր Բալուի առաջնորդական ընտրելիութենէ։ Ժողովը անընդունելի դատեց տեղ զայն։— 3. Զմկածագի եւ Զարսանցագի Առաջնորդ Տ. Կորիւն Վ. Եւլիտիրէմեան յայտնած էր թէ, այլեւս չի կրնար Զարսանցագի հովուութիւնը վարել։ Ժողովը անընդունելի դատեց այս յայտարարութիւնը եւ որոշեց քաջալերական գրով մը յորդորել որ ըստ առաջնոյն վարէ իր պաշտօնը։— 4. Շապին Գարահիսարի Մշակնոց գիւղի Գրիգոր քհ. Հարպիկեանը՝ որ կրօն. Ժողովին որոշմամբ ապէք առաջ կարգազուրկ եղած էր, գըրով մը իր անձը կ'արդարացնէր։ Ժողովը անկարեւոր համարեց այդ գիրը։— 5. Գումգապուի գրսի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը տեղւոյն Տ. Գարեգէն քհ.ին հեռացուիլը խնդրած էր։ Ժողովը որոշեց պատասխանել Թաղ. Խորհուրդին որ յիշեալ քահանան պէտք է նոյն եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարէ։ Միւս կողմէ նկատելով որ քահանան կը բացակայի եկեղեցիէն, որոշեց Փոխանորդարանի միջոցաւ բացատրութիւն ուղել նոյն քահանայէն։— 6. Մայր եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը կը յայտնէր թէ՝ կէտիկ փաչայի, Գումգապուի գրսի եւ Եէնի գաբուի քահանաները Մայր եկեղեցւոյ Թաղին պատկանող մկրտութիւնները ու ննջեցեալները իրենց եկեղեցին կը տանին եւ այսպէսով Մայր եկեղեցիին հասոյթներուն նուազման պատճառ կ'ըլլան։ Ժողովը խորհրդակցելէ վերջ, ընդհանուր եկեղեցիներու մասին երկու պայմաններ գծեց։ Ա. ապէք վերջ այն կնունքները եւ նշանչեցեալները որոնք իրենց բուն Թաղէն ուրիշ Թաղ կը փոխադրուին՝ պէտք է որ իրենց Թաղին եկեղեցիին կամաւոր նուէր մը յատկացնեն։ Բ. Այդ փոխադրութիւնները պէտք է կնունքին եւ ննջեցեալին տիրոջ յայտարարութիւնովը կատարուին եւ ոչ քահանաներու կամայականութեամբ։ Ժողովը ասոնցմէ զատ զանազան կարգադրութիւններ մը խնդիրներով ալ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԷԼ)

ՍՈՖԻԱ, 19 մայիս.—Պուլկարիոյ նոր նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ.— Զօրավար Բեդրով՝ նախարարապետ ու արտաքին գործոց նախարար, Պ. Բեդքով՝ ներքին, Պ. Կէնատիէվ՝ դատական, Բրոֆէսէօր Շիշմանով՝ կրթական, Պ. Մանուչէվ (տնօրէն երկրագործական սրնտուկներու)՝ եւմտական, գնդապետ Սավով՝ պատերազմական եւ Պ. Բոբով՝ հանրօգուտ շինութեանց ու փոխանորդ առեւտրական նախարարութեան։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.—Ֆինլանդիի կուսակալ Ռապէն զօրավարը պաշտօնակ եղաւ։

—Նովոսքի լրագրին ձեռքէ ծախուիլը արգիլուեցաւ։ Վոյինի լրագիրը խափանուեցաւ։

ՍԷՆԼՈՆ ՍԹՈՌՈՒՄ.—Լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ծերակուտական Պ. Կրիբէնպերկ, Ուլէսպորկի մէջ հաստատուած, Ֆինլանտիայէն արտաքսուեր է։

ԲՍԲԻԶ.—Երեսփ. Ժողովը, այսօր, գումարուեցաւ եւ նախարարապետ Պ. Բոմպի պահանջումով, վիճաբանեցաւ նախարարութեան կրօնական քաղաքականութեան մասին եղած հարցապնդումին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Օնսլոու երկրագործական նախարար անուանուեցաւ։

—Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իլոնները, կուսակից Մատիւլայի, մայիս 4ին յարձակեր են Հապէշնատանցիներուն վրայ, Վէպիչէպէլի գետին եզերքը, բայց ետ մղուեր են, երեք հարիւր մեռեալ ունենալով։ Հապէշնատանցիներէն կան 30 մեռեալ ու վիրաւոր։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 19 մայիս.—Երեսփ. Ժողովը, այսօր սկսաւ վիճաբանել դահլիճին կրօնական քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցանդումին վրայ։ Նախարարապետ Պ. Բոմպ վաղը պիտի պատասխանէ։

—Մերակոյտը, այսօր կատարեց դիւաններու քուէարկութիւնը եւ որոշեց օրակարգը յառաջիկայ նիստին որ երեքշաբթի տեղի պիտի ունենայ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ եւմտական նախկին նախարար Պ. Վիլլավէրտէ ստուար մեծամասնութեամբ առժամեայ ատենապետ կարգուեցաւ Երեսփ. Ժողովին։

ԲԱՐԻԶ.— Ճիպոնիէն կը հեռագրեն թէ Մենեալիք կայսրը որոշեր է չընդել մինչեւ հիմա տրուած բոլոր մենավաճառները։

ՍՈՖԻԱ. — Պուլկարիոյ նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ.—Զօրավար Բեդրով՝ նախարարապետ ու արտաքին գործոց նախարար, Պ. Բեդքով՝ ներքին գործոց, Պ. Կէնատիէվ՝ դատական, Պ. Շիշմանով՝ կրթական, գնդապետ Սավով՝ պատերազմական, Պ. Մանուչով՝ եւմտական եւ Պ. Բոբով՝ առեւտրական։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ թագաւորը եւ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերը, օգոստոսին, պիտի տեսակցին Ֆրէդերիսպուրկի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի կառավարութիւնը որոշեց յառաջիկային բացուելիք դեսպանական պաշտօնի մը կոչել Ալժիրոյ նախագահ կուստակալ Պ. Ռիվլուալը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Պոլսոյ կողմի թերթերը բաժնելու համար ցրուիչի մը պէտք կայ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ԱՌ ՆՈՒԻՆՈ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Տ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Գալաթիա, Եէնի ձամի փողոց, բիւ 55

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի պատի թուղթեր, վարագոյր, սթօռ։ ոսկեզօծ չրջանակներ, եւն. եւն.։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։

1—52

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ս.ԶԴ. Դրամարկղներ վարձու տալէ զատ, որոնց առաւելութիւնները արդէն գնահատուած են հասարակութեան կողմէ, Օսմ. Պանքային Պոլսոյ ու Բերայի մասնաճիւղերը, չափաւոր վճարումի մը փոխարէն, կ'ընդունին նաեւ պահելու համար՝ ծարով, սուփով, սնտուկով, կապոցով կամ կնքուած պահարաններով արժէքաւոր առարկաներ, զորս կը պահեն իրենց ամրաչէն սենեակներուն մէջ (Զէթուուտի չինութիւն)։ Այս սենեակները ամէն երաչխաւորութիւն կ'ընծայեն գողութեան եւ հրդեհի վտանգներուն դէմ։ Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին ալ կ'ընդունի այդ տեսակ ի պահ դրուած առարկաներ՝ միւնոյն ապահով պայմաններով։

1—10

Այն անձը որ ամէն օր բերանը եւ ակռաները կը մաքրէ Օտոլի միջոցաւ, ակռաները կը պահպանէ փտութենէ։ Սրբուակին գինն է 10 դրուշ։ 107.—

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6

ՕՍՄ. ՀԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ
ՇՈՂԵՆՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍՊԵՆԻՍ
Ա. ՊԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ՆԵՐ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, չատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս իտալական կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծու�ներու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ իտալական կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարզեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը իտալական չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հասանելիութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Քէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, թիւ 394, Գատըգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք։ 5—104

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և առանձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կոտքին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը թրթիռ և դէպ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը առաջանայ։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին տրեան մէջ մտցնելու և գայն ղօ տցնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տրեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վօ Լէսիթին Պիլեօն Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է չգաղտնխտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախսուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՔԻՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միլվանիա	8598
Սաքսոնիա	18900	Քանադոնիա	4341
Լուբանիա	12950	Վէրլա	3229
Կամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Միբրիա	2935
Եթրուրիա	8120	Սամարիա	2538
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Նէբպուլկ	161

Դիմել առ՝ ՃՈԼԻ և ՍԻՆԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱՐԷՆ
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՇԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԱՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷ ՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱՀ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
ԳԻՄՈՂԸ ԳԹԳՈՂ ԶԻՐ ՓԵՐԱԳԱՌՆԱՐ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստոս 1892 թուականը
(20 սէպթէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Գալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հաւուզը։ Փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաբոխ
Մարբուճճլար, Զարբոլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔՌԸ
Հիմնեալ 1858ին
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 377,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՍԹՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սրամպոլ Ապուս Էֆենտի խան

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Առաջ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումարը՝ Ֆր. 1,506,000,000.
1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկասկած և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ զրաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառի, անձնազանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ։ առանց յետագայ ապահովագրին հաշուի առնելու։ այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար ստանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջանին շարունակելու տեւողութիւնը յետոյ պատահողները 5 տա. 100 տոկոսով հանելով վճարելով։ մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, պէտէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ մեռնի մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հասուցուի ամբողջութեամբ։ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագրիները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 տա. 100 տոկոսաբեր գրաւական ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պարտուններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար գրեցէք։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԴՍՕՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուբ-Ալի խան
Վայդուռա փողոց, Վիթալիս խան
Գալաթիա

ՍԻՆԿԷՐ
ՎԱՃԱՌ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՃԹԱՃԹԻՂ
THE SINGER MANUFACTURING ie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան թիւնէլի եւեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարլը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզուի տունը։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ
ՇՈՂԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Քահիսմալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՆ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Բուլէքի հոտաւէտ և լուացքի պարզեւաներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանքաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու դիւրավաճառութիւնը։ Փափաքողներուն քարտէզը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնումի ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսքի Պաք և Կ. Ինֆիլեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստրեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—	Պ. Պ. Լաքարիէ. Որդի եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՒՊԱՆ.—	Պ. Պ. Ապաբ եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—	Պ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱԼԻՊԻ.—	Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.—	Պ. Պ. Գ. Ինֆիֆեան Որդիք.
ՀԱՄԱ.—	Պ. Գէորգ Արտիֆի
ԶՄԻՐՆԻ.—	Պ. Հայնրիխ Վանրնկ.
ՄԵԼԱՆԻ.—	Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԻ.—	Պ. Մ. Գափուանօ.
ՔԷՐՈՒԹ.—	Պ. Տրանքլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.—	Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք.
ՏՐԱԲԻԶՈՆ.—	Պ. Ադրիս Գ. Ինֆիֆեան.
ՍԵՒԱՍՏԻԱ.—	Պ. Պ. Հ. եւ Ս. Մնծատուրեան.
ԻԶՄԻՐ.—	Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՒԹ.—	Պ. Յակոբ Բուսկասեան.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՒԻՐ
Ընդարձակ Հալի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսէսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմս	1497	Կօգս	1011	Մալմս	724	Բօգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գօնկս	2906	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիոսգս	2271	Ֆիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միքասս	3557	Միլիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինաու.	3720	Միլս	1057	Սբէբս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրատիս	3600	Մօնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրաքս	1713	Հուսպէրգ	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Իարս	2464	Իտահս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէյլս	1671	Էլսօրատս	1520	Ցիւնս	1080	Օնեարիս	4036	Թորքիտս	487
Դաւիտսս	1337	Երազս	1841	Փէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Դաւէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Դազս	1094	Ֆիլանտս	1828	Քօմնս	1700	Բօլս	510	Վէլս	1239
Զիքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալեթս	2229	Վէլեթուրնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանսքիսս	4582	Լէբանդս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բօլլս	1613	Զէրս	1200
Գոլրքատս	4235	Գիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Հօրատիս շոգենաւը, նաւապետ Քրօֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է, Վասֆս շոգենաւը, նաւապետ Կրին, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ամսոյս 22ին։

Մորոֆֆս շոգենաւը, նաւապետ Պօքսհօլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամս յս 15ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻՐՋՕՆ
Թ. 22—24. Քէչէճ Մեհմէթ խան Գալաթիա 277

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԻ ԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաքուան Արբեւեկութիւններ
Գշ. 6/19 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 7/20 Իզմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամ 10ին միջօրէէն առաջ Հաղորդակցութիւն Սղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Սուֆա. Գէրուէ, Թարապուլուս-Սիրիա)
Եշ. 8/21 Մէվսուտարլ ժամը 1ին միջօրէի առաջ։
Ուր. 9/22 Օտեսայէ ժամը 10ին միջօրէն առաջ։
Շբ. 10/23 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սեպիլ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Սիրիա, Գէրուէ, Եաֆա, Բոսղ-Սայիտ, Պորսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱԼՕՅԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈՂԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 25ին Միսկերէլի, Անա. Եղերքն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 20ին Պիրինկի, Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիյսկ։
» 26ին Միսկերէլի, ուղ. Մարսիլիա։
Տեսնել սեղանի Բարիզի կամ։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բարեկամ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գալաթիոյ Թօփ Հանէ Գալաթա։
516 Թ. Ռ.

ՅԻԼՏ. ԼԷՅԼԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ցլավիա	[illegible]
Առմենիան	10500	Իմիրիրն	[illegible]
Քէսարիան	10500	Արաֆրն	[illegible]
Լանքասարիան	9000	Ալէէրիան	[illegible]
Ցիլատէլֆիա	9000	Արապիան	[illegible]
Թօլօմպիան	8000	Աթէնիան	[illegible]
Ձորմիան	8000	Անտալուզիան	[illegible]
Գասքոնիան	8000	Ալզաշիրն	[illegible]
Տիրենիան	8000	Լէսպիան	[illegible]
Տալէրնիան	8700	Մինեռ	[illegible]
Վալենիան	3700	Օրոնդ	[illegible]
Ցլամինիան	3700	Լիսպոն	
Նապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կրնայ բրնդ ապրանքն այլուր փոխադրելու համար Գալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել չորեքշաբի ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՆՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գալաթիա, քարափին կից
600 մաքսատան հիմ առջեւ

ՄՈՍ
ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Գլասգոյի, Միջերկրական եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգնական

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէդ	3000	Թիպս	[illegible]
Անպիս	3000	Նէրթիս	[illegible]
Թէյպը	3000	Օսարիս	[illegible]
Գեանորուս	3000	Բէրս	[illegible]
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	[illegible]
Օսմանի	3000	Կասբրնք	[illegible]
Մարիոնիս	2500	Գիլէտ	

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԻԼ և ԸՆԿ.
Ուիթիլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 21. Ճէյմս Սգրիգ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (43)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱՆՈՊԷ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԹՕՐԹԷԼԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ե

Միայն տիկին Մարթինօ կը գնահատէր Ալիսի արուեստագիտական արժանիքը։

Վիլեոորի կ'ուզէր հետեւիլ օրիորդ Տորժէրի, աւելի մօտէն մտիկ ընելով անոր նուագածութեան, բայց չհամարձակեցաւ հեռանալ իր տիրոջ քովէն, որ դեղչի սակի նոր բարձրացման վրայ ճառ մը կը խօսէր, եւ իր վկայութեան կը դիմէր՝ աւելի լաւ բացատրելու համար այդ բարձրացման պատճառները եւ արդիւնքները։

Ալիս եւ Մաքսիմ իրարու քով գտնուելով՝ ոչ մէկ բան արդիւնք զիրենք ազատորէն խօսակցելու, իրենց ընկերային պարտականութեան մէջ առանց թերանալու։

Մարդ չի կրնար երեւակայել թէ երկու երիտասարդներ ի՛նչ կրնան ըսել նրուագատեղի մը առջեւ։

Կարծես թէ դաշնակը հնարուած էր, անոնց մտերմական խօսքերը նպաստաւորելու համար։

—Մաքսիմ, լրջօրէն խօսելիք ունիմ քեզի հետ, ըսաւ օրիորդ Տորժէր կիսաձայն, վալսի բազմաթիւ կտորներուն մէջ գտնուելով տիկին Մարթինոյի խնդրած վալսը։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Մաքսիմ, կը սկսիմ հասկնալ թէ ինչո՛ւ համար կը հարցաքննես զիս։ Խօսէ՛։ Պանք տը Ֆրանսի մէկ վարիչին պէս լուրջ եմ։

—Պ. Վիլեոորիի հետ բարեկամական յարաբերութիւն ունի՞ս։

—Այո՛։

—Այն առեն պիտի ըսես թէ կրնա՞մ վստահիլ անոր վրայ։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզես այդ խօսքով։

—Կը հարցնեմ քեզ թէ Պ. Վիլեոորի տարարաղդ մարդ մը պաշտպանելու կը յօժարի։

—Այո՛, անտարակոյս։ Այդ պարագային մէջ՝ անոր համար կ'երաշխաւորեմ իմ անձիս պէս։

—Շնորհակալ եմ։ Դուսյ վալսը, եւ հիմա պէտք է ածեմ զայն։ Բայց քիչ մը աւելի բարձր խօսելով՝ կրնանք մեր խօսակցութիւնը շարունակել, առանց լսուելու ներկաներէն։

Ալիս արդէն իսկ աթոռակին վրայ նստած՝ առաջին խաղերը կը փորձէր։

—Ինչո՞ւ համար կ'ուզես գիտնալ Վիլեոորիին արժէքը, հարցուց Մաքսիմ։

—Որովհետեւ Պ. տը Քարնոէլի բարեկամն էր, եւ այս վերջինն ալ տարաբաղդ է։ Կրնա՞մ վստահիլ անոր վրայ, Պ. տը Քարնոէլի անմեղութիւնը երեւան հանելու համար։

—Պ. տը Քարնոէլ անմե՞ղ մի։ Կը կարծե՞ս որ անմեղ ըլլայ ան։

—Մինթէ կը տարակուսի՞ս այդ մասին, հարցուց մանկամարդ աղջիկը աչխուժով։

Ալիս այնքան յուզուած էր որ սխալ խաղ մը զարկաւ։

Մաքսիմ ալ նոյնքան այլայլած, մոռցաւ էջը դարձնելու։

Այդ արի Մաքսիմը յուսախաբ եղած էր։

Իր քուդինին կողմէ արտաբերուած առաջին խօսքերը այնպէս ենթադրել տուած էին Մաքսիմի թէ Վիլեոորի կերցած էր հաճելի դառնալ մանկամարդ աղջկան, եւ թէ իր բարեկամին սրտի գործերը լաւ ճամբու մէջ կը գտնուէին։

Ու հիմա լաւ կը տեսնէր թէ խեղճ տղան մանկամարդ աղջկան մտածումը գրաւած էր հակադրեցութեան շնորհիւ միայն։

Վիլեոորի երրորդական դերեր կը կատարէր տակաւին, մինչ բացական միշտ առաջնակարգ դեր մը կը խաղար։

—Բիչ մը կը չփոթեցնես զիս, ըսաւ Մաքսիմ, պա՛ մը խորհելէ յետոյ։ Եթէ կ'ուզես որ անկեղծօրէն պատասխանեմ քեզի, նախ դուն անկեղծ եղիր։ Պ. տը Քարնոէլը կը սիրե՞ս։

—Այո՛, կը սիրեմ զայն, պատասխանեց Ալիս, առանց վարանելու, աւելի քան երբեք կը սիրեմ զայն, անիրաւեալը ամբաստանուելէն ի վեր մանաւանդ։ ու միայն զինքը պիտի սիրեմ։

—Աւելի լաւ։ աւասիկ շատ յստակ յայտարարութիւն մը։ շնորհակալ եմ իմ վրաս վստահութիւն ունենալուդ համար։ հիմա քեզի պիտի ըսեմ թէ ի՛նչ կը խորհիմ կացութեան վրայ։ Միայն թէ քիչ մը աւելի ուժով նուագէ։ Կը վախնամ որ մեր խօսակցութիւնը լսուի։

Օրիորդ Տորժէր հետեւեցաւ իրեն տրուած խորհուրդին եւ աւելի ուժգին խաղեր հանեց, որ տիկին Մարթինոյի ուշադրութիւնը գրաւեցին։

Բարի կինը վարժուած էր աւելի մեղմ նուագածութիւն մը լսելու մանկամարդ աղջկան կողմէ, մանաւանդ իր այնքան սիրած նուագկոտ վալսը ածած ատեն։

—Նախ, յարեց Մաքսիմ, Պ. տը Քարնոէլի դէմ բան մը չունիմ ըսելիք։ լաւ չէի ճանչնար զայն, որովհետեւ մեր նրկարագիրները շատ չէին յարմարեր իրարու։ բայց միշտ կալան մարդ մը նկատած եմ զայն։ Մնաց որ, Վիլեոորի, որ մտերմօրէն կը տեսնուէր անոր հետ, լաւ գաղափար կազմած է անոր վրայ։

—Ինծի երդուընցաւ որ պատրաստ էր զայն պաշտպանելու ամբաստանողներուն դէմ։

—Ի մէջ այլոց, քու հօրդ դէմ։ Ատիկա շատ վեհանձն արարք մըն է Վիլեոորիի կողմէ։ այդ մասին լաւ կը ճանչնամ զայն։ Տակաւին ո եւ է առիթ չես ունեցած գնահատելու Վիլեոորին, բայց յետոյ պիտի հասկնաս անոր պատուական երիտասարդ մը ըլլալը։

—Շատ երախտագէտ եմ որ հաւանեցաւ իմ դաշնակիցս ըլլալու։

—Ըսել է ձշմարիտ պայքար մը մղել կ'ուզես, Պ. տը Քարնոէլի պատիւը վերանատուելու համար։ Զեմ ծածկեր քեզի թէ դժուար պիտի ըլլայ այդ բանը։

—Ինչ փոյթ։ Պ. տը Քարնոէլի պատիւը իմս է, քանի որ նշանած ենք իրարու։

—Ինչպէ՞ս, դարձեալ անոր հետ ամուսնանա՞լ կ'ուզես։

—Այո՛, եւ պիտի ըլլայ ատիկա։

Մաքսիմ չկրցաւ զսպել զարմանքի շարժում մը, ու սկսաւ հիացումով դիտել արիասիրտ աղջիկը՝ որ չէր վհատեր անկարելի փրկութիւն մը ձեռք ձգելու համար։

Բնաւ մտքէն չէր անցած թէ նկարագրի այդքան ուժ եւ կորովի կա՞մ նեցած ըլլար անիկա։

Իր աչքերը անդրսպ որոյտ ... յայտնէին, բայց իր կերպարանքին մէջ մէկ բան կը մատնէր իր յուզումները անտարբերներու առջեւ մանաւանդ։

Իր նուրբ մատները երբեմն պէս նրգրիտ չափով կը սահէին սեղանոյթի ... վրայ, ու իր սիրուն գլուխը կը սեւէր վալսի շարժումին՝ որ կ'ոգեւորէր սրտին ծայրը խմբուած խոհուն դիրքերը։

—Քու երազած ամուսնութիւնդ լաւ անուրջ մըն է, ըսաւ Մաքսիմ։ Պ. տը Քարնոէլ հիմա կը ճամբորդէ դեպի Ամերիկա կամ հակառնեայ երկիրները։ ... բնաւ չպիտի դառնայ Ֆրանսա։

—Ապահով եմ թէ մեկնած չէ ... կա, ըսաւ Ալիս համոզկոր չեւոով մը։

—Կրնա՞մ դիտնալ թէ ի՛նչ բանի կը հիմնես այդ սուտգութիւնդ։

—Անկարելի է որ մեկնած ըլլայ ... ռանց զիս տեսնելու փորձ մը ընելու։ Խրատած են զայն, հաւատացնելով թէ նուիրական խոստման մը մէջ թերացած էի, ու բարկութեան վարկեանի մը մէջ խոյս տուած ըլլալու է այս տունէն։ Բայց Բարիզի մէջ կը գտնուի ան։

(Շարունակելի)